

Päiväkirjaopinnäytetyö varhaiskasvatuksen opettajana

Mihaela Cozma

2021 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Mihaela Cozma
Sosionomi
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2021

Mihaela Cozma

Päiväkirjaopinnäytetyö varhaiskasvatuksen opettajana

2021

71

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on toteuttaa, arvioida ja kehittää temaattista, ilmiöpohjaista työskentelytapaa varhaiskasvatuksen opettajan työssä monikulttuurisessa ryhmässä päiväkodissa.

Opinnäytetyö on toteutettu käytännössä päiväkirjan muodossa. Olen 10 viikon ajan dokumentoinut varhaiskasvatuksen opettajan päivittäistä toimintaa päiväkodissa. Jokaisen viikon lopussa analysoin viikon toimintaa ja sitä, miten onnistuin suunnittelemaan, toteuttamaan sekä arvioimaan pedagogista toimintaa teorian ja seuraavien linjausten pohjalta: Varhaiskasvatuslaki 540/2018, Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018 ja Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma 2019.

Viikkoanalyysien tavoitteena on kehittää monikulttuurisen ryhmän ilmiöpohjaista pedagogista toimintaa ja lasten osallisuutta lisäävää toimintamallia. Samalla analyysit auttavat myös opiskelijaa kehittymään ammatillisesti, suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan erilaisia tapoja, joilla kaikki lapset saadaan osallistumaan toimintaan aktiivisina toimijoina monikielisyssä ympäristössä.

Asiasanat: varhaiskasvatus, lapsen osallisuus, ilmiöpohjainen pedagogiikka, monikulttuurisuus

Mihaela Cozma

A diary-form thesis of working as an early childhood education teacher

2021

71

The purpose of this thesis was to implement, evaluate and develop a thematic and phenomenon-based way of working as an early childhood education teacher in a multicultural group at a day care center.

The thesis is in the form of a diary. For 10 weeks, I documented my daily activities as an early childhood education teacher at a day care center. At the end of each week, I analyzed the activities of the week and the way I managed to plan, implement and evaluate pedagogical activities on the basis of theory and the following guidelines: Act on Early Childhood Education and Care (540/2018), the National Core Curriculum for Early Childhood Education and Care (2018) and Helsinki's Core Curriculum for Early Childhood Education and Care (2019).

The aim of the weekly analysis was to develop a multicultural group's phenomenon-based pedagogical activities and form an operating model that increased every child's inclusion and participation. At the same time, the analysis also helped the student's professional development in planning, implementing and evaluating the various ways in which all children can be involved as active actors in a multilingual environment.

Keywords: early childhood education and care, child's participation, phenomenon-based pedagogy, multiculturalism

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Lähtötilanteen kuvaus	7
2.1	Osallisuus.....	7
2.2	Monikulttuurisuus	8
2.3	Ilmiöpohjainen pedagogiikka	10
3	Päiväkirjaraportointi.....	11
3.1	Viikko 1 (15. - 19.2.2021)	11
3.2	Viikko 2 (22. - 26.2.2021)	17
3.3	Viikko 3 (1. - 5.3.2021).....	23
3.4	Viikko 4 (8. - 12.3.2021)	29
3.5	Viikko 5 (15. - 19.3.2021)	35
3.6	Viikko 6 (22. - 26.3.2021)	41
3.7	Viikko 7 (29.3. - 2.4.2021)	48
3.8	Viikko 8 (5. - 9.4.2021).....	52
3.9	Viikko 9 (12. - 16.4.2021)	57
3.10	Viikko 10 (19. - 23.4.2021).....	61
4	Pohdinta ja päätelmät.....	65
	Lähteet.....	71

1 Johdanto

Käsittelen päiväkirjaoppinäytetyössäni omaa työtäni varhaiskasvatuksen opettajana. 10 viikon ajan - välillä 15.2.-23.4.2021 - dokumentoin omaa työtäni ja ryhmän päivittäistä toimintaa. Jokaisen viikon lopussa analysoin sen viikon toimintaa teorian pohjalta.

Työelämäkumppani on Helsingin kaupungin päiväkoti, jossa on noin 150 lasta iältään 1-6 vuotta. Yksi päiväkotiyhteisön ominaisuuksista on monimuotoisuus. Niin asiakkailla kuin työntekijöillä ovat monikulttuurisia ja monikielisiä taustoja. Päiväkoti sijaitsee kaupunginosassa, jossa on hyvät mahdollisuudet käyttää luontoa ja eri kaupungin tiloja oppimisympäristönä.

Olen ollut töissä varhaiskasvatuksen opettajana jo 5 vuotta, mutta aloitin nykyisessä työpaikassani vasta 1.1.2021. Ryhmässäni on 14 lasta iältään 4-5. Minun työparinani toimii varhaiskasvatuksen lastenhoitaja.

Tämän päiväkirjaoppinäytetyön puitteissa, suunnittelin ja toteutin pedagogista toimintaa erilaisiin teemoihin ja ilmiöihin perustuen, lasten mielenkiinnon kohteiden ja toiveiden mukaisesti. Käytin erilaisia materiaaleja ja välineitä jokaisen lapsen tukemisessa, jotta varmistin, että lapsen ääni tuli kuulluksi ja osallisuus toteutui. Kokeilin ja dokumentoin erilaisia toiminnan toteutustapoja, joiden avulla pystyin takaamaan jokaisen lapsen kasvatuksen, kehityksen ja oppimisen tavoitteiden toteutumisen tässä monikulttuurisessa oppimisympäristössä.

2 Lähtötilanteen kuvaus

Yksi tehtävistäni varhaiskasvatuksen opettajana on luoda ryhmän toimintasuunnitelma siten, että se tukee jokaisen ryhmän lapsen kehitystä ja oppimista. Suuri osa tämän ryhmän lapsista on monikulttuurisista perheistä. Kun aloitin työskentelyn varhaiskasvatuksen opettajana tässä ryhmässä, huomasinkin, että joillakin lapsilla oli heikko suomen kielen taito, ja toiset eivät vielä puhuneet suomea ollenkaan. Tämä loi kommunikaatio-ongelmia sekä lasten kesken että ryhmän kasvattajien kanssa.

Täten joidenkin lasten mahdollisuus osallistua ryhmän toiminnan kehittämiseen ja toteuttamiseen oli melko pieni. Tämän vuoksi ryhmätoiminnasta päättivät suurelta osin aikuiset ja lapset, jotka pystyivät ilmaisemaan mielipiteensä suullisesti, ja toiminta ei usein ollut kiinnostavaa muille lapsille. Luonnollisestikaan tällainen lähestymistapa ei tarjoa hyvää perustaa lapsen minäkuvan positiiviselle kehitykselle tai lasten sosiaalisten ja kielellisten taitojen kehittymiselle.

Näiden havaintojen perusteella päätin, että ilmiöpohjaisen oppimisen periaatteet olisivat paras pohja tämän ryhmän pedagogiselle toiminnalle. Valintaan vaikutti myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018), joissa nimenomaan mainitaan, että varhaiskasvatuksen kuuluu edistää jokaisen lapsen laaja-alaista osaamista. Lähdin siis pohtimaan, miten toteuttaisin tätä. Ilmiöt ja teemat, joihin toiminta perustui valittiin lasten omien kiinnostuksen kohteiden mukaan, jotta lasten motivaatio osallistua toimintaan olisi mahdollisimman vahva. Lähestymistapa antaa myös lapsille mahdollisuuden oppia suomen kieltä paremmin sekä vahvistaa sosiaalisia taitojaan. Jokaisen lapsen itseluottamuksen ja kommunikointikyvyn lisääminen lisää osallisuuden astetta ryhmän toiminnassa.

2.1 Osallisuus

Lapsen osallisuus on yksi lapsen perusoikeuksia, jota korostetaan erityisesti YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen pykälissä 12 ja 13. Sopimus astui voimaan Suomessa vuonna 1991. Kyseisissä pykälissä osallisuus mainitaan oikeutena, joka lapsella on voidakseen esittää mielipiteensä kaikissa häntä koskevissa tapauksissa, huomioiden tietysti myös lapsen iän ja kehitystason. Samalla mainitaan myös aikuisten velvollisuus huolehtia siitä, että lapsen osallisuus toteutuu (Valtiosopimukset 1991). Myös Suomen perustuslain 731/1999 pykälässä 6 eritellään, että lapsella on oikeus vaikuttaa itseään koskeviin päätöksiin. Tästä huolimatta lapsen osallisuus on käsitteenä noussut pinnalle varhaiskasvatuksessa pedagogiikan tärkeänä periaatteena

vasta noin viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vielä perusteellisemmin lapsen osallisuutta on alettu huomioida sen jälkeen, kun varhaiskasvatuslaki ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet uusittiin vuonna 2018. Nämä pykälät sekä Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma olivat viikoittaisen analyysin perustana, kuten myös analyysin viitteistä selviää.

Vaikka lapsen osallisuuden teoreettinen ja oikeudellinen perusta on nyt hyvä, olen havainnut toimittuani yli 5 vuoden ajan varhaiskasvatuksen opettajana, että lapsen osallisuuden toteuttamisessa on edelleen ongelmia. Osittain tämä johtuu siitä, että teoreettisesti tätä varten on useita määritelmiä ja käsitteitä. Olen nyt ammattikorkeakoulussa lukenut vuosien ajan ammattikirjallisuutta eri lähteistä, joissa käsitellään lapsen osallisuutta. Osallisuus voidaan määritellä esimerkiksi Sherin osallisuuden tasomallin mukaan, niin kuin tutkimusraportissa ”Parasta on, kun yhteinen kokemus siirtyy jaetuksi iloksi - lapsen osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa” esitetään. Tämän tasomallin mukaan, osallisuudella on viisi eri tasoa: lapset tulevat kuulluiksi, lapsia tuetaan ilmaisemaan näkemyksiään, lasten mielipiteet otetaan huomioon, lapset otetaan mukaan päätöksentekoprosessiin sekä lapset jakavat vallan ja vastuun päätöksentekoprosessissa (Venninen, Leinonen, Ojala 2010, 9-12). Nämä tasot ja vaiheet voidaan myös helposti huomata varhaiskasvatuksessa ja ne tulee ottaa huomioon lapsen osallisuuden takaamiseksi.

2.2 Monikulttuurisuus

Monikulttuurisuus on lisääntynyt Suomessa viime vuosina yhä enemmän ja trendi näyttää jatkuvan. Tämä näkyy myös varhaiskasvatuksen saralla, jossa monikulttuurisista ja monikielisistä perheistä peräisin olevien lasten määrä kasvaa jatkuvasti. Näissä olosuhteissa vuorovaikutus- ja kielitaitojen merkitys kasvaa myös, kuten varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa todetaan (varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2008, 25).

Yksi vastuistani varhaiskasvatuksen opettajana on suomen toisena kielenä (S2) -opetuksen suunnittelu ja toteutus. Ensinnäkin minun on osoitettava sensitiivisyyttä ja hyviä vuorovaikutustaitoja kommunikoidessani lapsille ja heidän huoltajilleen. Vanhempien kanssa käydyistä keskusteluista selviää, mikä on kyseisen perheen kulttuuri, arvot, perinteet sekä kotikieli. Lapsi oppii ensiksi äidinkieltänsä ja on tärkeää tietää, millä tasolla hän osaa jo puhua äidinkieltään ja toisaalta minkälainen pohja hänellä on suomen kielestä.

Vuorovaikuttaessani ryhmän lasten kanssa minun on ensin annettava jokaiselle tilaa ja aikaa ilmaista itseään aluksi yleensä non-verbaalisesti. Minun on osoitettava empatiaa ja ymmärrystä siitä, että hän haluaa kommunikoida, esimerkiksi kehon kielen kautta. Seuraava askel on kääntää tämä sanoiksi ja kannustaa ja auttaa lasta toistamaan sanoja perässäni ja lopulta muodostamaan itse lauseita suomeksi.

Koska jokainen oppii eri tavalla, on tärkeää löytää jokaiselle lapselle sopiva tapa oppia suomen kieltä. Visuaaliset ja audittiiviset keinot, leikkiminen sekä ilmaisun eri muodot ovat joitakin keinoja, joilla lapset voivat oppia kieltä. On myös tärkeää selvittää, mikä oppimisympäristö sopii parhaiten kielen oppimiseen ja keneltä lapsi oppii helpoiten. Erityisen aktiivisia lapsia on helpompi motivoida oppimaan uusia käsitteitä suomeksi ympäristössä, jossa he voivat liikkua, kuten retkillä luonnossa. Osa lapsista ei esimerkiksi jaksa aamupiirissä istua ja toistaa sanoja perässä. Jotkut lapset ovat taas kiinnostuneempia leikkimään muiden lasten kanssa kuin keskustelemaan aikuisten kanssa, ja he voivat oppia tiettyjä termejä nopeammin leikkien aikana muilta lapsilta. Tällöin varhaiskasvattajan rooli on ohjata leikin aikana käyttävää keskustelua.

Otin kaikki edellä mainitut asiat huomioon suunnitellessani ilmiöpohjaista pedagogista toimintaa tässä ryhmässä. Syksyllä S2-opetus toteutettiin pääasiassa sille varatuissa tuokioissa. Ryhmän silloinen varhaiskasvatuksen opettaja muodosti 3-4 lapsen ryhmiä ja käytti opetuksessa erilaisia tukimateriaaleja, kuten kuvakirjoja. Totesin, että näihin tuokioihin osallistuneet lapset olivat oppineet joitakin sanoja ulkoa, mutta eivät osanneet yhdistää sanoja ja niiden merkityksiä. Samalla huomasin, että lasten kesken ei ollut ryhmähenkeä tai käsitystä siitä, että kaikki ryhmän lapset ovat keskenään kavereita. Suomea heikosti puhuvien lasten osallisuus ryhmän toiminnan suunnittelussa oli myös todella vähäistä, koska he eivät voineet ilmaista mielipiteitään arjessa tukimateriaalien puuttuessa.

Keräsin ja loin itse visuaalisia materiaaleja eri aiheista ja asetin ne pysyvästi lasten saataville eri paikkoihin ryhmän tilassa. Tulostin netistä esimerkiksi kuvia eri ruokailuvälineistä, joissa lukee myös niiden suomenkielinen nimitys, ja teippasin ne lokerikkoon, jossa ruokailuvälineitä säilytetään, jotta lapset yhdistäisivät itse esineet niitä tarkoittaviin sanoihin. Onnistuin täten lisäämään kommunikointia lasten ja kasvattajien välillä sekä vahvistamaan lasten taitoja - he osaavat nyt yhdistää sanat niiden merkityksiin sen sijaan, että he vain opettelisivat sanoja ulkoa ilman kontekstia. Ryhmään kuulumisen tunne ja halu olla ystävien kanssa kasvoi myös, ja lasten sosiaaliset taidot kehittyivät. Tämä mahdollistaa suomen kielen oppimisen esimerkiksi muilta lapsilta tai meiltä kasvattajilta. Ilmiöpohjaisen oppimisen toteutus eri oppimisympäristöissä antoi jokaiselle lapselle mahdollisuuden oppia juuri hänelle sopivassa ympäristössä. Suomen kielen taidon kehittymisen ansiosta, lapset oppivat entistä enemmän, ja pystyivät kotona kertomaan oppimastaan. Samalla he toivat ryhmään uutta tietoa omasta kulttuuristaan. Siten molempiin suuntiin (perheet-varhaiskasvatus-perheet) saavutettiin parempi tietämys ryhmän monikulttuurisesta ympäristöstä.

2.3 Ilmiöpohjainen pedagogiikka

Ilmiöpohjaisen oppimisen käsite otettiin ensimmäisen kerran käyttöön Suomessa perusopetuksessa vuonna 2014, kun perusopetuksen opetussuunnitelmaa uudistettiin. Sen ominaisuudet - yhteisöllisyys, luova ajattelu, oppiminen ja lapsilähtöisyys - sopivat pedagogisen toiminnan perustaksi tukemaan lapsen laaja-alaista osaamista, kuten varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) on määritelty luvussa 2.7.

Kuten myös teoksessa "Ilmiömäistä! Ilmiölähtöinen lähestymistapa uudistamisopettajuutta ja oppimista" (Tarnanen & Kostiainen 2020, 14-15) korostetaan, ilmiöpohjaisen oppimisen perustana on lapsen osallisuus. Toiminnan suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana ovat lasten omat mielenkiinnon kohteet. Lapset ovat aktiivisia tekijöitä, jotka tutkivat, kysyvät ja löytävät vastauksia yhdessä muiden lasten ja aikuisten kanssa.

Minun tehtävä varhaiskasvatuksen opettajana on löytää toimiva oppimisympäristö ja luoda kannustava ilmapiiri, joka lisää lapsen itseluottamusta. Tämän ansiosta lapsi uskaltaa kertoa omat mielipiteensä ja ideansa sekä kokeilla uusia asioita ryhmässä. Samalla minun tulee ohjata toimintaa siten, että jokainen lapsi on motivoitunut osallistumaan toimintaan ja samalla hän saa positiivisen oppimiskokemuksen. Yhdessä lasten kanssa arvioimme ja pohdimme myös kokeilemiamme asioita sekä esimerkiksi sitä, mitä päivän tai viikon aikana on opittu. Samalla keskustelemme siitä, mikä on lasten näkökulmasta ollut onnistunutta ja mitä pitäisi vielä kehittää. Myös tiettyjen ilmiöiden tai teemojen tutkiminen riippuu lapsista ja heidän halustaan.

Itse asiassa ilmiöpohjaisen pedagogisen toiminnan yleisen teeman valinnan tein havainnoinnin perusteella. Huomasin, että lapset olivat hyvin kiinnostuneita leikkimään erilaisten muovisten eläinten kanssa ja laulamaan eläinaiheisia kappaleita. Vanhempien kanssa käydyistä keskusteluista kävi ilmi, että sekä he että lapset halusivat, että ryhmän toimintaan sisällytetään enemmän retkiä. Päätin yhdistää molemmat mielenkiinnon kohteet ja ehdottaa lapsille luontoteemaa. Tutustutin lapset aiheeseen erilaisten materiaalien, kuten kuvakirjojen, lorukorttien, tukikuvien, videomateriaalien ja laulujen kautta. Aloitimme ensiksi käsittelemällä eläimiä. Lapset pitivät tästä teemasta kovasti ja olivat todella uteliaita ja valmiita oppimaan. He kyselivät paljon esimerkiksi eri eläinten piirteistä ja elintavoista. Annoimme lapsille tarvittavan tilan ja ajan sekä materiaalit tiedon kartuttamiseksi moniulotteisella tavalla heidän toiveidensa pohjalta, mutta kuitenkin niin, että toiminnassa tavoitettiin kaikki oppimisalueet. Lapset ottivat mukaan retkille oppimateriaaleja, joissa oli kuvia erilaisista luonnonesineistä ja sitten etsivät niitä yhdessä retkillämme. Päinvastoin, lapset myös keräsivät luonnosta materiaaleja toimintaa varten ja käyttivät niitä luovasti, esimerkiksi askartelemalla niistä ötököitä. Lasten kanssa käytyjen keskustelujen perusteella, he olivat tyytyväisiä toimintaan ja kokivat, että he pystyivät ottamaan osaa erilaisiin ulkoilma-aktiviteetteihin monipuolisesti.

Monipuolinen ympäristö kehitti mielikuvitusta ja lisäsi motivaatiota osallistua toimintaan ja kokeilla uusia asioita.

Kun päätin implementoida ilmiöpohjaisen oppimisen ryhmän toimintaan, pyrin pohtimaan itsekseni, mitä ongelmia sen soveltamisesta saattaisi käytännössä herätä. Mietin esimerkiksi, miten pystyn varmistamaan tasa-arvon osallisuudessa. Pohdin myös sitä, kokisiko jokainen lapsi oikeasti, että hänen mielipidettään kuunnellaan ja että hänet huomioidaan sekä sitä, olisivatko lapset motivoituneita jatkamaan tiettyjen teemojen tutkimista. Pyrin arvioimaan tätä pedagogista toteutustapaa myös huoltajien näkökulmasta ja pohtimaan sen vastaanottoa yleisesti. Samalla mietin, haluaisiko työkaverini sitoutua toteuttamaan ilmiöpohjaista pedagogiikkaa ja olisiko koko työyhteisöllä aikaa ja resursseja toteuttaa suunniteltua toimintaa. Otin kaikki nämä näkökulmat huomioon viikoittaisissa analyyseissä ja loppuanalyyseissä.

3 Päiväkirjaraportointi

3.1 Viikko 1 (15. - 19.2.2021)

Maanantai

Työpäiväni alkoi klo. 7:00. Otin vastaan sekä oman ryhmäni että naapuriryhmän lapset, ja keskustelin vanhempien kanssa lasten viikonlopun vietosta. Sain tätä kautta tärkeää tietoa, joka auttoi minua ymmärtämään, miksi eräs lapsi käyttäytyi levottomasti ja toisen oli vaikea jäädä päivähoitoon aamulla. Ensimmäisen lapsen tapauksessa hän oli herännyt kyseisenä aamuna todella aikaisin ja oli hyvin väsynyt. Otin tämän huomioon päivän toiminnassa ja lepo hetken aikana. Jälkimmäisen lapsen tapauksessa oli kyse siitä, että hän oli viikonloppuna mennyt toisen vanhempansa luo käymään ja poti ikävää. Pidin huolta siitä, että hän tunsii olonsa turvalliseksi ryhmässä ja sai tarvitsemansa huomion sekä tarpeeksi aikaa päästäkseen yli ikävän tunteesta.

Koska työparini tuli töihin vasta 8:35, hoidin itse aamupalan ja autoin lapsia pukemaan ulkovaatteet päälle ennen pihaleikkejä.

Varhaiskasvatuksen opettajana minulla on 5 tuntia suunnittelu-aikaa (SAK-aikaa) viikossa ja yleensä tämä ajoittuu kolmena viikonpäivänä klo. 8:45 ja 9:45 välille, ja kahtena viikonpäivänä klo. 13:00 ja 14:00 välille. Tänä aamuna oli SAK-aikaa aamulla samalla, kun lastenhoitaja oli ulkona lasten kanssa. Kävin läpi viikolle suunnittelemani aktiviteetit ja valmistelin materiaaleja tämän päivän toimintaa varten.

Jatkoimme aktiviteetteja ystävyysteeman mukaisesti. Ryhmän 14 lapsesta kymmenellä on suomen lisäksi myös toinen äidinkieli ja joillain suppea suomen kielen sanavarasto. Siksi

käytän aina toiminnan tukena tukikuvia ja visuaalisia sekä auditiivisia keinoja, kuten elokuvia ja musiikkia. Tämän tarkoituksena on antaa apua ja tukea ohjeiden ymmärtämiseksi ja suomen kielen oppimiseksi.

Vlime viikolla lapset toivoivat soittimilla soittamista ja musiikin kuuntelua. Niinpä aamupii-rissä lauloimme ystävydestä kertovia lauluja ja soitimme erilaisia soittimia. Opettelimme myös soittimien nimiä ja kukin lapsi sai vuorollaan soittaa eri soitinta riippuen siitä, mitä korttia näytin heille. Lapset saivat lopuksi myös itse valita mieluisen soittimen ja vaihdella niitä keskenään.

Tänään suoritimme myös ensimmäistä kertaa leikkiarvonnän. Koska lapset haluavat yleensä leikkiä aina samojen kavereiden kanssa, tein etukäteen kortteja, joille allokoim 3-4 lasta ja eri leikkipaikkoja. Lapset siis valitsivat itse, mitä halusivat leikkiä, mutta leikkikaverit annettiin korttien perusteella. Tämän ansiosta kaikki saivat tutustua paremmin myös muihin lapsiin.

Osallistuin tänään myös talon kokoukseen. Tällä kertaa kokoukseen osallistuivat vain opettajat, jolloin se oli pedagoginen kokous. Keskustelimme pedagogisesta suunnitelmasta ja sen toteutumisesta varhaiskasvatusyksikön tasolla ja ryhmätasolla. Käsittelimme esimerkiksi positiivista pedagogiikkaa ja monikulttuurisen arjen näkymistä.

Tiistai

Tänään oli laskiaistiistai. Aamulla lähdimme ryhmän kanssa leikkipuistoon, joka sijaitsee päiväkodin lähellä. Lapset saivat laskea pulkkamäkeä ystävien kanssa. Keskustelimme yhdessä myös siitä, mitä ystävyys tarkoittaa, miten ystävien kanssa käyttäytyään (esim. odotat omaa vuoroa ja annat myös muiden lasten lainata pulkkaa) ja mitä tapahtuu, jos ystäviä kohtelee huonosti (esim. ei enää leikkikavereita).

Leikkipuistossa soitettiin myös musiikkia ja lapset tanssivat heille tuttujen laulujen - kuten Bussilaulun ja Jumppalaulun - tahtiin. Ulos oltiin myös tuotu pieni kori täynnä soittimia, joita lapset saivat kokeilla. Ennen päiväkotiin palaamista, juttelimme vielä siitä, mistä lapset pitivät ja mitä he haluaisivat tehdä takaisin päiväkodilla. Samalla painotimme myös sitä, miten onnellisiksi me aikuiset tulimme siitä, että lapset osasivat leikkiä yhdessä ja lupasimme heille, että tulisimme käymään leikkipuistossa vielä lähiaikoina.

Paluumatkalla päiväkotiin keskustelimme myös luonnosta ja siitä, mitä puulajeja näimme ympärillämme ja miten niitä voi tunnistaa. Paluumatkan lopuksi lapset erottivat itse eri puita ja osoittivat niitä meille.

Koska lapset toivoivat, että saisivat vielä tanssia ja soittaa soittimia, annoimme heille tämän mahdollisuuden. Laitoimme esille eri soittimia ja soitimme "Fröbelin palikat" -levyä, jonka

tahtiin lapset saivat tanssia. Samalla heille jäi myös aikaa leikkiä kavereiden kanssa ja esitellä myös kotoaan tuomia leluja muille lapsille.

Keskiviikko

Aamulla SAK-aikana valmistelin materiaaleja, joita käytimme myöhemmin päivän aikana toiminnassamme. Tulostin kuvia, joissa näkyi erilaisia talotyyppejä, ja lapset saivat myöhemmin kertoa, minkälaisessa talossa he asuvat. Tulostin myös askartelumalleja ja keräsin erilaisia materiaaleja ja välineitä, kuten liimaa, saksia, kyniä ja kartonkia kädentaitotuokiota varten.

Aamupiirissä luimme ”Ystäväysten talo” -kirjaa. Keskustelimme kirjan kuvien pohjalta muun muassa siitä, millaisia eläimiä tarinassa esiintyi, mitä tapahtui kun, yksi ystävä kiukutteli koko ajan ja mitä pitää tehdä, jos et ole ollut kiltti kavereille. Koska ystävät rakensivat tarinassa yhdessä taloa, jokainen lapsi pääsi kertomaan itse tai kuvien avulla, millaisessa talossa hän itse asuu.

Annoin lapsille tarvittavat askartelumateriaalit, ja kukin lapsi sai askarrella oman talonsa tai unelmatalonsa. Kiinnitimme lasten askartelemat talot seinätauluun, ja kukin lapsi sai esitellä luomuksensa koko ryhmälle. Keskustelimme myös yhdessä kaikista taloista ja muistelimme luokkamaamme satua ja sen opetusta. (kuva 1)

Kuva 1

Tänään oli myös todella kylmä ulkona, minkä vuoksi päätimme, että liikunnallinen toiminta toteutetaan sisällä. Työparini ja minä rakensimme jumpparadan viereiseen huoneeseen käyttäen esimerkiksi sohvia ja nojatuoleja sekä liikuntavarastosta löytyviä välineitä. Jokainen lapsi sai valita parin, jonka kanssa he kilpailivat jumpparadan läpi. Lopuksi lapset saivat kertoa mielipiteensä jumpparadasta ja sen toteutuksesta. Keskustelimme myös kilpailusta ja siitä, että ystävinä pysytään vaikka jompikumpi olisikin hävinnyt leikkimielisen kisan.

Välipalan jälkeen kutsuimme viereisen ryhmän lapset katsomaan Yle Areenasta löytyvää ”Tilda ja hänen ystävänsä” -sarjaa kanssamme. Tildan ystävät ovat eläimiä, ja kyseisessä jaksossa kukaan ei halunnut leikkiä Nuuni-krokotiilin kanssa (kuva 2). Jakson jälkeen keskustelimme siitä, että ystävät voivat olla erilaisia ja tahtoa eri asioita. Jokaisen tulee kuitenkin

ymmärtää se ja kunnioittaa sitä. Ystävät löytävät yhdessä keinoja tehdä kaikille sopivia kivoja asioita.

Kuva 2

Torstai

Aamulla jatkoimme keskustelua siitä, miten erilaisia ystävät voivat olla. Luin lapsille ”Erlaiset ystäväni” kirjaa. Jokaisella voi olla paras ystävä, mutta ystävät voivat olla myös erilaisia. Lauloimme myös yhdessä teemaan sopivia lauluja, kuten ”Ystäväni on kuin villasukka” sekä ”Tule ystäväksi näin”.

Jokainen lapsi sai myös askarrella itselleen oman ystävän eri kombinaatioista kasvoja, yläosia ja alaosia. Tämän jälkeen keskustelimme jokaisen lapsen kanssa siitä, kuka hänen ystävänsä on, millainen hän on ja miten he leikkivät yhdessä. Osa lapsista oli askarrellut kuvan toisesta ryhmän lapsesta, osa esimerkiksi sisaruksensa ja osa päiväkodin ulkopuolisen kaverinsa (kuva 3). Kuvien perusteella keskustelimme myös vaatteista, niiden nimistä ja käyttötarkoituksista. Jos lapsi ei itse tiennyt vaatteiden nimeä, pyysin häntä toistamaan sen perässäni (kuva 4).

Kuva 3

Kuva 4

Meillä oli tänään myös meidän tiimipalaveri. Keskustelimme tämän viikon kulusta ja siitä, mitä pedagogisessa kokouksessa päätettiin viikon alussa. Kävimme läpi myös positiivista pedagogiikkaa, ja suunnitelimme sen toteutusta ryhmässämme. Jaoimme myös havaintoja ryhmästä ja eri lapsista, ja päätimme yhdessä, minkälaisiin toimenpiteisiin ryhdytään, jotta asetetut tavoitteet saavutetaan. Lisäksi käsitelimme seuraavan viikon suunnitelmaa ja päivitimme sitä.

Perjantai

Toissa päivänä lapset keskustelivat Barbapapasta ja yksi heistä myönsi, että ei ollut koskaan kuullut siitä. Niinpä kävin katsomassa päiväkodin kirjastoa läpi ja löysin "Barbapapa ja numerot" -kirjan. Koin tämän kirjan sopivaksi, sillä lapset olivat osoittaneet kiinnostusta hahmoa kohtaan. Lisäksi jokaisella kirjan sivulla käsitellään yhtä numeroa, joten kirjan avulla lapset pääsivät myös harjoittelemaan ja muistelemaan numeroita. Luin kirjaa eteenpäin ja lapset saivat laskea kuvista eläimiä. Keskustelimme myös siitä, millaisia eläimiä kuvissa on ja mitä he tekevät. Lapset harjoittelivat esineiden laskemista ja numeroiden tunnistamista.

Tänään teimme muutoksia ryhmän oppimisympäristössä. Asartelin kortteja, joihin merkitsin eri leikkejä sekä eri esineitä, kuten kirjoja ja paperia. Tämän jälkeen asettelin kortit eri paikkoihin ryhmämme tiloja. Esittelin kortit lapsille, ja kerroin, että niiden avulla he voivat helpommin löytää tiettyihin leikkeihin tarvittavat välineet tai pelit. Asettelin myös kirjat näkyvälle paikalle lasten ulottuville, ja toivon, että tämä kannustaa lapsia lukemaan ja tarttumaan kirjoihin itsenäisesti. Nämä muutokset helpottavat lapsia hahmottamaan, mitä leikkimahdollisuuksia ryhmässämme on (kuva 5).

Iltapäivällä soitimme lasten toiveesta musiikkia. Kuten jokaisena muunakin päivänä, varmistin, että lapset saivat myös vain leikkiä rauhassa, ja olin läsnä, jos lapset tarvitsivat ohjausta tai apua esimerkiksi konfliktien ratkaisussa. Lisäksi innostin ja motivoin lapsia tarvittaessa ja havainnoin heidän leikkejään.

Kuva 5

Viikkoanalyysi 1

Niin kuin vuoden Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) todetaan, monipuoliset työtavat ovat erinomaisen tärkeitä jokaisen lapsen oppimisen ja kehityksen kannalta kaikilla viidellä laaja-alaisen osaamisen osa-alueella (varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 38). Lisäksi on tärkeää, että jokainen lapsi saa oppia ja ilmaista itseään hänelle sopivalla tavalla.

Tällä viikolla toiminta toteutettiin ystävyysteeman pohjalta. Otimme huomioon myös lasten toiveet, ryhmän pedagogiset tavoitteet ja jokaisen lapsen kehityksen ja oppimisen. Toteutimme myös useita suunniteltuja ja spontaaneja laulu- ja tanssihetkiä, koska lapset ovat ilmaisseet niihin erityistä kiinnostusta. Ystävyysteeman vuoksi pyrimme etsimään mahdollisimman monia ystävyydestä kertovia lauluja sekä antamaan lapsille mahdollisuuden tanssia yhdessä valitsemiensa henkilöiden kanssa. Samalla kannustimme heitä muodostamaan pareja myös uusien tuttavuuksien kanssa ja vahvistimme koko ryhmän yhteishenkeä. Nämä aktiviteetit auttavat osaamisen eri osa-alueiden, kuten kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun sekä osallistumisen ja vaikuttamisen taitojen kehittymisessä (varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 25-26). Samalla myös sosiaaliset taidot kehittyvät, mikä on osa itsensä huolehtimista ja arjen taitoja.

Toteutimme teeman mukaista toimintaa niin sisä- kuin ulkotiloissa, antaen lapsille mahdollisuuden toimia monipuolisessa oppimisympäristössä, mitä korostetaan myös Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden luvussa 3.2. Samalla kehitimme oppimisympäristöä tukikuvien avulla, antaen lapsille myös mahdollisuuden kertoa mielipiteensä eri kielellisin muodoin, ja näin varmistaen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon ryhmässä (varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 33).

Koen, että onnistuin viikon aikana toteuttamaan toimintaa, joka tukee kaikkia viittä osaamisen osa-aluetta ja on lisäksi suunniteltu lasten mielenkiinnon kohteiden ja osaamisen mukaan.

Tämän merkitystä ilmiöpohjaisen oppimisen kannalta painotetaan myös Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma, 28). Esimerkiksi kielten rikasta maailmaa käsittelimme satutuokioiden aikana eri hahmojen kautta. Myös kädentaitotuokion aikana annoin lapsille mahdollisuuden kertoa eri sanat myös heidän omalla äidinkielellään. Opimme sanoja esimerkiksi englanniksi ja venäjäksi. Ilmaisun monet muodot -kokonaisuus toteutui tällä viikolla sanallisesti, musiikillisesti, kehollisesti ja kuvallisesti esimerkiksi askartelun ja piirtämisen kautta. Minä ja meidän yhteisömme -oppimisen aluetta käsiteltiin esimerkiksi ystävyysteeman kautta sekä erilaisilla retkillä päiväkodin ympäristössä, esimerkiksi leikkipuistoon. Tutkin ja toimin ympäristöäni -kokonaisuus taas sisälsi esimerkiksi numeroiden tunnistamista ja puulajien opettelemista. Lapset oppivat myös käyttämään tukikuvia ympäristön hahmottamisen tukena. Kasvan, liikun ja kehityn -teeman puitteissa esimerkiksi tanssimme, jumppasimme ja kävimme pulkkamäessä.

3.2 Viikko 2 (22. - 26.2.2021)

Helsingissä oli tällä viikolla hiihtolomaviikko. Varhaiskasvatustyöskentely ei ollut kiinni, mutta osa lapsista vietti hiihtolomaa perheidensä kanssa kotona. Tämän vuoksi osalla työntekijöistä oli myös vapaata. Ryhmässämme oli lisäksi enimmillään 10 lasta, joista puolet ovat tavallisesti naapuriryhmässä. Niinpä tällä viikolla työtiimissämme toimi myös naapuriryhmän avustaja, joka tuki ja auttoi erityistä tukea tarvitsevaa lasta. Tämä viikko oli myös siitä poikkeuksellinen, että sain toimia lastenohjaajaopiskelijan työpaikanarvioijana. Hän suoritti näyttöviikon nyt ryhmässämme, ja sai näin tehtyä tutkintonsa ”Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan toteuttaminen” -osan.

Maanantai

Näyttöviikon puitteissa opiskelijan pitää suunnitella ja toteuttaa yksi projekti. Juttelimme asiasta jo silloin, kun harjoittelija oli tutustumassa ryhmäämme, ja hän kertoi, että haluaisi toteuttaa pedagogisen ”Eläinnäyttely” -projektin. Tämän teeman valintaan päädyttiin havainnoin ja keskustelujen seurauksena. Opiskelija otti huomioon lasten mielenkiinnon eläimiä sekä eläinmaailmaa kohtaan. Ohjasin opiskelijaa projektin suunnitelman laatimisessa ja hyväksyin sen.

Aloitimme tänään projektin keskustelemalla Suomen eläimistä aamupiirissä. Käytin oppimien tukena niin kuvia kuin pieniä muovisia eläimiä, joita meillä on ryhmässä. Lisäksi selailimme yhdessä ”Luonnontutkija - Suomen lasten luontokirja” -nimistä teosta, ja tutustuimme eläinten elintapoihin, elinympäristöön ja ravintoon. Lopuksi jokainen lapsi sai valita yhden eläimen (esim. orava, lumikko, kyykäärme, mäyrä), johon hän tutustuu tällä viikolla paremmin tämän projektin puitteissa.

Myöhemmin katsoimme Yle Areenasta “Metsän selviytyjät” -dokumentin, jossa kerrotaan siitä, miten eläimet selviytyvät Suomessa rankasta talvesta ja keväästä. Dokumentti herätti paljon keskustelua ja kaikki lapset olivat todella kiinnostuneita aiheesta. He keskustelivat keskenään esimerkiksi siitä, mitä eläimet syövät talvisin tai minne ne piiloutuvat talven ajaksi. Aikuisten ohjausta ei tarvittu, vaan keskustelu sujui hienosti lasten johdolla. Lisäksi lapset halusivat myös tietää, mitä muuta viikon aikana tehtäisiin kyseiseen teemaan liittyen.

Lounaan jälkeen osallistuin talon kokoukseen. Tällä viikolla kokouksen pääpaino oli hiihtoloman vaikutusten pohtimisessa. Puhuimme muun muassa siitä, miten lapset ovat sopeutuneet pieniin ryhmäkokoihin, kuinka monta kasvattajaa meillä tulee olemaan viikon mittaan töissä ja pohdimme myös retkien mahdollisuutta.

Kokouksen jälkeen keskustelin yhdessä opiskelijan kanssa siitä, miten hänen mielestään näyttöviikon ensimmäinen päivä oli sujunut. Annoin myös itse palautetta, ja päätimme yhdessä suunnitelmaan tehtävistä muutoksista. Puhuimme lisäksi esimerkiksi siitä, miten lapset jaettaisiin ryhmiin kädentaitohetkeä varten ja pohdimme myös avustajan roolia eri toiminnoissa. Samanlainen keskustelu tullaan käymään näyttöviikon jokaisena päivänä.

Päivän lopuksi osallistuin vielä Teamsin kautta 5-vuotiaiden nivelpalaveriin. Tämä tarkoittaa sitä, että palaverissa käsiteltiin nimenomaan esiopetusryhmään siirtyvien lasten tarpeita ja tuen tarvetta. Palaveriin osallistui minun lisäksi kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja (KVEO), joka konsultoi ja koordinoi kehityksen ja oppimisen tukea tarvitsevien lasten asioissa koko varhaiskasvatuksen alueella sekä suomi toisena kielenä -opettaja (S2-vo). Ryhmässämme on kuusi lasta, jotka siirtyvät syksyllä esiopetusryhmään, ja kartoitimme siis yhdessä heidän tarpeitaan erityistukeen tai S2-tukeen.

Tiistai

Aloitimme päivän lauluhetkellä. Lauloimme erityisesti lauluja ystävyydestä sekä eläimistä, viime viikon ja tämän viikon teemojen mukaisesti. Lapset olivat aktiivisia ja tanssivat innoissaan musiikin tahtiin. He esimerkiksi hyppivät piirissä laulun “Tule ystäväksi näin” tahtiin ja konttasivat lattialla “Faaraon kissa” -laulun soidessa.

Tämän viikon projekti jatkui tänään kädentaitotuokion merkeissä. Lapset saivat ensin esitellä eilen valitsemansa eläimen kuvin ja sanallisesti. Keskustelimme lisäksi yhdessä jokaisesta eläimestä ja sen tottumuksista. Esimerkiksi siilistä puhuttaessa nousi ilmi, että talvisin se vetäytyy pesäänsä horrokseen, mutta kesäisin sen voi tavata ihan omalla kotipihalla. Tämän jälkeen lapset osallistuivat musiikkimaalaukseen. Näyttöviikkoa suorittava opiskelija oli valinnut levyn, jota soitettaessa lapset pääsivät kuulemaan eri luonnonääniä. Jokainen lapsi sai samalla tehdä vesivärimaalauksen valitsemansa eläimensä asuinpaikasta (kuva 1)

Lepohetken jälkeen kutsuimme myös toisen ryhmän lapset katsomaan kanssamme Korkeasaaren eläintarhan julkaisemia Youtube-videoita. Lasten pyynnöstä katsoimme myös ”Ryhmä Hau” -animaatiota.

Kuva 1

Keskiviikko

Tänään pedagoginen toiminta keskittyi päiväkodin ulkopuolelle. Lähdimme heti aamulla lähellä sijaitsevaan leikkipuistoon. Toteutimme siellä eläinjumppaa. Meillä oli erilaisia kortteja, joissa oli kuva tietystä eläimestä sekä lyhyt loru eläimen liikkumistavasta. Tämän jälkeen lasten piti imitoida tätä tapaa. He esimerkiksi pomppivat niin kuin jänikset ja kävelivät niin kuin karhut.

Jumpan jälkeen yritimme löytää lumesta eri eläinten ja lintujen jälkiä. Löysimme sekä variksen että koiran jälkiä. Keskustelimme lisäksi lasten kanssa siitä, miksi nämä jäljet ovat juuri näille eläimille kuuluvia ja teimme havaintoja ympäristöstämme. Loput ajasta lapset saivat leikkiä vapaasti, ja monet halusivat laskea pulkalla mäkeä. Paluumatkalla lapset huomasivat koirien jätöksiä kadulla, ja selitimme heille, että ne tosiaan kuuluivat koirille eivätkä ihmisille. Tämä hassu aihe herätti paljon keskustelua lasten keskuudessa.

Löysin päiväkodin kirjastosta ”Karhun kakka ja muiden eläinten jälkiä” -kirjan, jossa näytettiin eri eläinten jättämiä jälkiä. Iltapäivällä päätimme tutkia kirjaa tarkemmin siitä kiinnostuneiden lasten kanssa, ja keskustelimme aiheesta vielä tarkemmin.

Myöhemmin arviointikeskustelussa teimme uudestaan opiskelijan kanssa pieniä muutoksia seuraavien päivien suunnitelmaan. Ryhmässä tulee olemaan vain kuusi lasta sekä torstaina että perjantaina. Niinpä päätimme, että torstai olisi näyttöviikon viimeinen päivä, ja perjantai olisi varattu paperityölle.

Torstai

Suunnitelman mukaisesti meillä oli tänään mediakasvatustuokio. Lapset asettelivat valitseman eläimen kuvan aikaisemmin viikolla maalaamansa vesivärimaalauksen viereen, ja ottivat kuvia tästä. Opiskelija näytti heille, miten kameraa käytetään ja lapset saivat myös kokeilla muun muassa eri filttareita. Jokainen lapsi sai itse päättää, miltä asetelma ja valokuva

näytti, ja aikuisten tehtävä oli auttaa ja tukea tarvittaessa (kuva 2). Lopuksi tulostimme kuvat ja keskustelimme niistä yhdessä. Puhuimme myös siitä, mikä ero on kuvissa ja siinä, miltä asiat näyttävät paljaalla silmällä. Opiskelija liitti myös jokaisen kuvan yhteyteen lyhyen kuvailevan tekstin kuvassa esiintyvistä eläimistä. Päivän päätteeksi jokainen lapsi sai kertoa huoltajalleen projektista ja kannustimme huoltajia jatkamaan keskustelua myös kotona, mahdollisesti lapsen äidinkielellä. Samalla kerroimme heille Yle Areenasta löytyvistä eläinaiheista dokumenteista, sillä ne olivat kiinnostaneet lapsia.

Kuva 2

Luin myös lehdestä, että Korkeasaaren karhut olivat heränneet talviuniltaan. Katsoimme videon aiheesta yhdessä lasten kanssa eläintarhan nettisivuilta. Keskustelimme myös karhuista yleisesti ja erityisesti siitä, miten innoissaan ne olivat, kun ne pääsivät talviunien jälkeen näkemään lunta ja leikkimään.

Näyttöviikon viimeisen arviointikeskustelun puitteissa keskustelimme opiskelijan kanssa projektista sekä sen onnistumisista ja kehityskohdista. Puhuimme myös siitä, että opiskelija koki projektin vaikeaksi, koska hän ei tuntenut ryhmän lapsia eikä ollut tottunut heidän kanssa työskentelemiseen. Niinpä hän koki lasten ohjaamisen ja tukemisen tuokioiden puitteissa vaikeaksi, mikä on ymmärrettävää. Toisaalta kerroin, että opiskelija olisi itse voinut ottaa huomioon paremmin lasten kiinnostuksen kohteet sekä taidot. Esimerkiksi näätä tai lumikko voivat olla täysin tuntemattomia ja liian vaikeita sanoja lapselle, jonka äidinkieli ei ole suomi. Lisäksi opiskelija olisi voinut haastatella jokaista lasta valitsemastaan eläimestä, ja tällaisen havainnoinnin kautta ymmärtää lapsen kielellinen kehitys ja taitotaso. Lisäksi maalauskiin olisi voinut kirjoittaa yksinkertaisia avainsanoja, kuten "siili", "talvi" ja "metsä". Opiskelijan tulostamat tekstinpätkät olivat melko vaikeasti ymmärrettäviä erityisesti pienemmille lapsille tai S2-lapsille.

Päätimme lisäksi yhdessä, että olisi hyvä, jos jatkaisin projektia ensi viikolla myös niiden lasten kanssa, jotka eivät olleet tällä viikolla hoidossa. Lisäksi aion ottaa myös huomioon jokaisen lapsen kiinnostuksen kohteet, taidot ja vahvuudet. Esimerkiksi 5-vuotiaat - joilla on jo kehittyneemmät taidot - saavat askarrella muun muassa kartongista ja kepeistä valitsemansa eläimen asuinpaikan. Muita vaihtoehtoja ovat esimerkiksi maalausten tekeminen tai piirtäminen.

Meillä oli tänään myös tiimipalaveri. Keskustelin lastenhoitajan kanssa ensi viikon suunnitelmasta ja “Luonnon monimuotoisuus” -teemasta. Päätimme toteuttaa ensi viikon pedagogista toimintaa myös lähimetsässä kahtena päivänä. Voimme täten havainnoida ja arvioida, miten ryhmän ja jokaisen lapsen kasvatus-, kehitys- ja oppimistavoitteet toteutetaan eri oppimisympäristössä ja miten toiminta jatkuu keväällä. Tästä asiasta keskustellaan myös seuraavassa tiimipalaverissa.

Perjantai

Työskentelin tänään ryhmän ulkopuolella. Suunnittelin ensi viikon ohjelmaa ja valmistelin tarvittavat materiaalit esimerkiksi kädentaitotuokiota varten. Tulostin myös papunet.fi -nettisivustolta kuvia eri Suomessa elävistä eläimistä ja järjestelin ne ryhmähuoneen taululle lasten nähtäville. Toivon tämän lisäävän lasten kiinnostusta ja herättävän heissä kysymyksiä eri eläimistä. Ensi viikolla tulemme käyttämään näitä kuvia eläinsuunnistuksessa ja eri leikeissä.

Tulostin lisäksi tukikuvia eri luonnosta löytyvistä asioista, kuten kepeistä, kivistä, kävyistä. Tein tukikuvia myös erilaisista puulajeista, kuten koivusta, männystä ja kuusesta. Näitä kuvia voi käyttää sekä esimerkiksi aamupiirissä opetustarkoitukseen että ulkotoiminnan aikana. Tämä antaa lapsille myös mahdollisuuden tutkia itse luontoa ja sieltä löytyviä asioita matallalla kynnyksellä, ja esimerkiksi laskea eri metsästä löytyviä asioita.

Kirjoitin tänään myös näyttöviikon arvioinnin sen tarkkojen kriteereiden ja arviointikohteiden perusteella. Tulen käyttämään tätä kirjallista arviointia viimeisessä arviointikeskustelussa, johon osallistuu opiskelijan lisäksi myös ammattikoulun opettaja.

Helsingin varhaiskasvatuksessa käytetään Effic-asiakastietojärjestelmää jokaisen lapsen varhaiskasvatussuunnitelman rekisteröintiin. Jokaiselle 4 vuotta täyttävälle lapselle tehdään laaja neuvolatarkastus, ja tätä varten käydään ensin laaja vasu-keskustelu lapsen ja huoltajien kanssa. Keskustelussa käytetään Hyve4-mallin keskustelurunkoa lapsen hyvinvoinnin ja kehityksen arvioimiseksi. Jo kahden 4 vuotta täyttävän lapsen vasu-keskustelut on käyty, ja tänään rekisteröin Effic-järjestelmään sopimamme asiat. Sen jälkeen, kun huoltajat allekirjoittavat tarvittavat lomakkeet, lähetän tiedot eteenpäin neuvolaan huoltajien luvalla. Nämä tiedot toimivat neuvolakäynnin tukena myöhemmin.

Viikkoanalyysi 2

Kokonaisuudessaan tämä viikko oli erikoinen, koska ryhmässämme oli myös naapuriryhmän lapsia, joita en itsekään tunne hyvin ja joiden kanssa en ole ennen työskennellyt. Viikon alussa minun pitikin varata runsaasti aikaa tutustumiselle ja luottamuksen rakentamiselle sekä jokaisen lapsen kiinnostuksen kohteiden selvittämiseksi. Samalla oli tärkeää, että lapset tutustuvat ryhmän kasvattajiin. Haasteena olikin, että toiminta oli jo aiemmin suunniteltu

opiskelijan näyttöviikon suunnitelman mukaisesti. Teimme joitakin muutoksia käytännön asioihin, mutta emme enää voineet muuttaa päivittäistä ohjelmaa, ja oli kuitenkin tärkeää, että opiskelijakin sai toteuttaa suunnitelmansa toivotusti.

Edellä mainittujen seikkojen ansiosta viikko vaati paljon sopeutumiskykyä ja joustavuutta kaikilta osapuolilta. Jouduin tekemään nopeitakin päätöksiä ja muutoksia sen mukaan, kuinka monta lasta kunakin päivänä oli paikalla. Samalla jouduin arvioijana keskustelemaan aktiivisesti opiskelijan kanssa sekä huomioimaan myös hänet kaikessa toiminnassa. Oli tärkeää, että teimme myös hänelle sopivia päätöksiä esimerkiksi pienryhmiä tai oppimis- ja leikkiympäristöä koskien.

Meillä oli myös uusi tiimin jäsen, toisen ryhmän avustaja. Myös työdynamiikka oli siis erilainen. Hän tuntee paremmin naapuriryhmän lapset ja tietää, ketkä tarvitsevat tukea tai erityistukea ja ketkä eivät. Niinpä hänen mielipiteensä ja näkemyksensä oli tärkeä tämän viikon toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa. Myös opiskelijan mielipide oli tietysti tärkeä, jotta me pystyimme arvioimaan omaa ja työtiimin toimintaa. Opiskelija toi myös uutta perspektiiviä keskusteluihin. Samalla pystyin itse huomaamaan herkemmin kehityskohdat, ja ottamaan nämä huomioon ensi viikon toiminnan suunnittelussa.

Ymmärrän nyt entistä paremmin, että ilmiö- tai teemapohjaisessa oppimisessa on erinomaisen tärkeää, että jokainen lapsi on kiinnostunut kyseisestä teemasta ja on motivoitunut oppimaan siitä lisää. Löysin tällä viikolla useita eri tapoja, joilla sain pidettyä lasten mielenkiintoa yllä. Esimerkiksi mahdollistamalla erityistä tukea tarvitsevan lapsen osallisuus toimintaan, ymmärsin, että hän on erityisen kiinnostunut musiikista ja tanssista. Niinpä avustajan tuella hän osallistui aktiivisesti laulutuokioon ja musiikkimaalaushetkeen. Oli suuri onnistuminen, että positiivisen pedagogiikan keinoilla sain lapsen luottamaan minuun ja osallistumaan toimintaan. Lapsen kanssa vuorovaikuttaminen onnistui myös helposti ensimmäisen päivän jälkeen, ja lapsi halusi osallistua esimerkiksi dokumentin katsomiseen ja siitä keskusteluun. Hän kykeni myös rauhoittumaan enemmän, koska annoimme hänelle aikaa ja tilaa isojen tunteiden ilmaisuun. Myös leikki- ja siirtymätilanteet sujuivat hienosti ja hän ei häiriintynyt yhtä helposti kuin yleensä.

Ensi viikolla haluan keskittyä lasten motivaation rakentamiseen ja sen pysymiseen, jotta lapset osallistuisivat entistä aktiivisemmin toimintaan.

3.3 Viikko 3 (1. - 5.3.2021)

Maanantai

Suurin osa lapsista oli viime viikolla kotona, joten tämä viikko alkoi lasten sopeutumisella uudesta arkeen hiihtoloman jälkeen. Työvuoroni alkoi jo kello 7.00, joten olin ryhmän ainoa paikalla oleva kasvattaja tänä aamuna. Monen lapsen oli aamulla vaikea jäädä päiväkotiin ja hyvästellä vanhempansa, joten minulla oli erityisen tärkeä rooli siinä, että annoin jokaiselle lapselle tukea ja huomiota, ja muistutin jokaista siitä, mitä kaikkea hauskaa päiväkodissa tapahtuu päivittäin. Joitain lapsia piti kannustaa esimerkiksi leikkeihin mukaan tavallista enemmän. Luomalla rauhallisen ja turvallisen ympäristön sekä kannustamalla ja olemalla positiivinen, onnistuin rauhoittamaan kaikki lapset melko nopeasti. Monet heistä olivat jo heti aamulla innoissaan leikkimässä ja kertomassa kuulumisiaan hiihtolomalta.

Tällä viikolla jatkamme toimintaa luontoteeman mukaisesti. Valmistelin jo viime viikolla materiaaleja toimintaa varten. Keskustelimmekin tänään Suomen eri eläimistä tulostamani kuvien pohjalta. Lapsilla oli paljon kysymyksiä esimerkiksi siitä, voiko tiettyjä eläimiä tavata Helsingissä. Lapset kertoivat myös itse siitä, mitä eläimiä he ovat tavanneet, ja keskustelimme myös eri eläinten tottumuksista, jättämistä jäljistä ja muista piirteistä. Kuvien avulla pääsimme myös kertaamaan eri puulajeja ja puhumaan siitä, miten nämä puulajit (mänty, kuusi ja koivu) voi erottaa toisistaan luonnossa.

Lapset olivat toivoneet pääsevänsä pelaamaan lautapelejä, joten valitsin muutaman lautapelin, jotka myös tukisivat viikon teemaa. "Safariseikkailu" -pelissä lapset pääsivät harjoittamaan laskutaitojaan sekä oppimaan eri safarilta löytyvien eläinten nimiä. Pelasimme myös eläinlottoa. Molemmat pelit antoivat lapsille mahdollisuuden harjoitella pienryhmässä toimimista heille mielekkäällä tavalla sekä muun muassa oman vuoron odottamista, ohjeiden mukaan toimimista sekä sääntöjen noudattamista.

Iltapäivällä osallistuin talon kokoukseen. Keskustelimme eri ohjeista, joita saimme Helsingin kaupungin kasvatus- ja koulutustoimialalta (KASKO) erityisesti koronapandemiaa koskien. Esiin heräsivät myös varhaiskasvatusyksikön toiminnan ja sen organisoinnin ongelmat pandemia-aiкана, ja pyrimme löytämään näihin ratkaisuja. Kokousta johti päiväkodin johtaja ja jokaisen ryhmän tiiminvetäjä osallistui kokoukseen Teams-alustalla.

Tiistai

Koska lapset olivat toivoneet lisää retkiä, tälle viikolle oli suunnitteilla kaksi luontoretkeä: yksi tänään ja toinen keskiviikkona. Tämän päivän retkellä päätimme antaa lapsille mahdollisuuden kokeilla eri aktiviteetteja ja leikkejä läheisessä metsässä, ja keskiviikkona he saivat taas valita muutaman aktiviteetin, joita toteuttaa pidemmän ajan.

Otimme retkelle mukaan kuvia eri luonnosta löytyvistä asioista, kuten kävyistä, neulasista, lehdistä, kivistä, jne. Lasten tuli löytää kuvan mukaiset asiat metsästä, ja kaikki lapset etsivätkin niitä innoissaan. Tukikuvien käyttäminen auttoi etenkin heitä, jotka eivät vielä puhu suomea hyvin, ja lisäsi heidän osallisuuttaan. Keskustelimme myös lasten kanssa siitä, miten esimerkiksi käpy sanotaan heidän kielellään. Huomasimme kuitenkin, että tukikuvat olivat hyödyllisiä kaikkien lasten kannalta - myös heidän, joiden äidinkieli on suomi. Jokainen lapsi sai lopuksi valokuvata iPadilla löytämänsä asiat. (kuva 1)

Toinen retkellä toteutettu aktiviteetti oli metsäjumppa. Lapset saivat muun muassa juosta kilpaa, kiipeillä kallioilla ja kävellä kaatuneen puunrungon päällä (kuva 2). Lisäksi lapset saivat myös vapaata leikkiaikaa.

Lapset huomasivat myös hienosti eri puulajit, joita olimme käsitelleet edellisenä päivänä, ja löysivät myös jäniksen jälkiä lumesta (kuva 3).

Palattuamme päiväkotiin lapset saivat kertoa, mikä heidän mielestään oli retkellä kivointa. Suurin osa piti metsäjumppasta sekä luontobingosta, eli eri asioiden löytämisestä metsässä. Päätimme yhdessä, että huomenna lapset saisivat lisää aikaa jumppaa ja leikkejä varten. Aiomme myös järjestää keskiviikkona eläinaiheisen suunnistuksen.

Kuva 1

Kuva 2

Kuva 3

Keskiviikko

Tänään toiminta keskittyi lähimetsikköön lasten toiveiden ja viikkosuunnitelman mukaisesti. Ohjasin aluksi jumppaa lapsille ja tiimikaverini meni edeltä kiinnittämään eläinkuvia puihin. Kuvat olivat samoja kuin maanantaina käyttämämme.

Metsäjumpan puitteissa lapset pääsivät myös leikkimään eri eläimiä ja harjoittelemaan esimerkiksi karhukävelyä sekä jänishyppyä (kuva 4). Lapset pääsivät myös juoksemaan kilpaa eri merkkipaalujen välillä. Päätimme, miltä puulta juoksu lähtisi ja mille puulle pitäisi pysähtyä. Lasten piti itse hahmottaa, missä rajat menevät ja toimia tämän mukaisesti. He, jotka eivät ensin täysin ymmärtäneet ohjeita pääsivät ottamaan mallia muista lapsista.

Kuva 4

Tämän jälkeen meidän piti siirtyä eteenpäin ja etsiä tiimikaverini, joka oli mennyt pidemmälle metsään edeltä. Päätin antaa lasten olla vapaammin tässä siirtymätilanteessa, ja heidän ei tarvinnut kävellä jonossa. Ainoa ohje oli, että ryhmästä ei saanut lähteä kauas vaeltaamaan. Se, että lapset saavat itse hahmottaa rajat, ottaa mallia muista lapsista ja oppia noudattamaan ohjeita on positiivinen kokemus jokaiselle ja auttaa itsetunnon vahvistamisessa.

Myös eläinsuunnistus sujui tämän jälkeen hyvin! Lapset löysivät kaikki kuvat metsästä ja nimesivät eläimet hienosti. He pääsivät myös harjoittamaan laskutaitojaan varmistaakseen, että kaikki kuvat oli tosiaan löydetty. Suunnistuksen jälkeen lapset saivat vapaata leikkiaikaa, ja jokainen lapsi kuvaili päivän aktiviteetteja erittäin positiivisesti.

Myöhemmin tiimipalaverissa kävimme myös kollegani kanssa läpi päivän toimintaa ja arvioimme yhdessä sen onnistumista. Molemmat meistä olivat havainnoinnin perusteella huomanneet, että lapset olivat paljon motivoituneempia ja innostuneempia, kun toiminta toteutui metsässä eikä sisätiloissa. Huomasimme myös, että lapset, joiden suomen kielen taito ei ole vielä kovin kehittynyt oppivat paljon uusia sanoja muutamassa päivässä. Myös lapset, joilla on yleensä vaikeuksia ohjeiden noudattamisessa onnistuivat hienosti, kuuntelivat ja tottelivat. Kaiken kaikkiaan monet asiat näyttäsivät sujuvan paremmin ulkotiloissa, jossa lapset pääsevät olemaan aktiivisia. Päätimmekin kollegani kanssa, että tästä lähtien järjestäisimme kahden päivän ajan viikosta toimintaa päiväkodin ulkopuolella. Lisäksi aiomme perjantaina kartoittaa lasten toiveita ensi viikon aktiviteetteja varten, ja toteuttaa toimintaa näiden toiveiden mukaisesti ainakin yhtenä päivänä ensi viikolla.

Torstai

Aloitimme päivän laulutuokiolla. Lauloimme yhdessä luontoteeman mukaisia lauluja, kuten “Jänis istui maassa”, “Kolme varista” ja “Siili ja kastemato”. Tuokion jälkeen katsoimme yhdessä lasten ottamia kuvia tiistain metsäretkeltä ja erityisesti kuva, jossa näkyi jäniksen jälkiä lumessa kiinnosti lapsia. Yksi lapsista muisteli myös nähneensä papanoita metsässä. Keskustelun perusteella päätimme yhdessä askarrella jäniksiä. Vuosikellon avulla selitin lapsille, että huhtikuun alussa on pääsiäinen ja pupu on usein tämän juhlan symboli. Keskustelimme myös pääsiäisruohon kasvattamisesta pienissä kipoissa, mutta päätimme, että jätämme sen myöhemmäksi ja aloitamme nyt jänisten askartelemisen. Koska lapset tulevat eri kulttuureista ja kuuluvat eri uskontoihin, puhuimme jo syksyn VASU-keskusteluissa jokaisen lapsen huoltajien kanssa Suomessa perinteisesti juhlistavista pyhistä. Kaikki huoltajat olivat sitä mieltä, että lapsi saa osallistua kaikkiin näihin pyhiin liittyviin aktiviteetteihin, kunhan emme käsittele aktiviteettien aikana uskontoa. Niinpä kaikki lapset voivat esimerkiksi joulun alla laulaa joulupukkia koskevia lauluja tai askarrella pääsiäismuniin tai pupuihin liittyviä koristeita.

Kädentaitotuokiossa lapset askartelivat pupuja kartongista ja paperista leikkaamalla sekä piirtämällä esimerkiksi silmät ja nenän ja liimaamalla viikset oikeaan kohtaan. Tuokion jälkeen kiinnitin kaikki puput taululle, jotta jokainen lapsi saisi esitellä teoksensa muille (kuva 5). Ensi viikolla aiomme siirtyä kipojen tekoon pääsiäisruohoa varten.

Kuva 5

Perjantai

Lasten kanssa päättämien asioiden perusteella aloitimme toiminnan katsomalla jälleen läpi metsässä otettuja kuvia ja nimeämällä esimerkiksi eri puita ja muita kuvissa esiintyviä asioita. Katsoimme myös koko helmikuun ajalta otettuja kuvia ja keskustelimme siitä, mikä oli lasten lempiaktiiviteetti viime kuussa ja mitä he halusivat päästä tekemään uudestaan. Heidän ehdotusten perusteella järjestimme äänestyksen ja eniten ääniä sai metsäjumppa. Toiseksi suosituin vaihtoehto oli retki leikkipuistoon. Päätimme, että toteuttaisimme molemmat ensi viikolla.

Lapset toivoivat myös pääsevänsä soittamaan soittimia uudestaan, joten tänään pistimme pystyyn pienen orkesterin. Lapset vaihtoivat soittimia keskenään useaan otteeseen, joten jokainen pääsi soittamaan kaikkia soittimia.

Tänään lapset saivat myös tuoda kotoa omia lelujaan ja esitellä ne muille lapsille ja meille kasvattajille. Kehotimme lapsia jakamaan leluja keskenään ja ottamaan ne mukaan leikkeihin. Emme kohdanneet riitatilanteita, vaan päinvastoin lapset olivat iloisia jakaessaan leluja ja ystävällisiä muita kohtaan. Lapset oppivat myös siivoamaan jälkensä leikkien jälkeen ja viemään lelut oikeille paikoilleen tukukuvien mukaisesti.

Lapset olivat myös toivoneet, että katsoisimme ”Ryhmä Hau” -animaatiosta jakson, joten niin teimme iltapäivällä. Sarja kertoo kavereista, jotka auttavat hädässä olevia, ja jokaisessa jaksossa on uusi pulma, jonka ryhmän pitää ratkaista. Lapset ovat todella kiinnostuneita sarjasta ja ovat tuoneet usein päiväkotiin sarjan hahmoja edustavia leluja. Niinpä sarja on hyvä tapa herättää lasten mielenkiinto ja samalla oppia suomen kieltä ja harjoittaa hyviä tapoja sekä ystävyyden toimintatapoja.

Viikkoanalyysi 3

Suunnitelman mukaisesti jatkoimme siis tällä viikolla toimintaa luontoteeman mukaan. Lisäksi kokeilimme eri tapoja lisätä lasten osallisuutta toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa, ja yritimme motivoida lapsia osallistumaan toimintaan entistä aktiivisemmin eri keinoin.

Noin 70% ryhmän lapsista puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä kuin suomea. Lisäksi ryhmässämme on lapsia, jotka tarvitsevat tukea esimerkiksi keskittymiseen ja itsesäätelyyn. Tällä viikolla olikin erityisen palkitsevaa huomata, että kaikki lapset osallistuivat tavallista aktiivisemmin toimintaan, ja että onnistuimme motivoimaan lapsia esimerkiksi tukikuvien avulla ja opettamalla heille uusia luontoon liittyviä käsitteitä. Tammi- ja helmikuun aikana ryhmän toimintaa on vienyt eteenpäin erityisesti rutiinit ja selkeät säännöt, jotka ovat autta- neet sosiaalisten taitojen vahvistumisessa ja ryhmäytymisessä. Koska olemme nyt työstäneet näitä asioita jo parin kuukauden ajan, voimme turvallisesti myös lähteä toteuttamaan toiminta- ta päiväkodin ulkopuolella ja olla varmoja siitä, että jokainen lapsi pystyy ja haluaa noudat- taä ohjeita ja olla osana ryhmää. Samalla erilaiset oppimisympäristöt ovat antaneet lapsille mahdollisuuden toimia laajemmassa ympäristössä, jossa ei ole samoja rajoja kuin sisätiloissa ja ryhmässä. Meidän kasvattajien rooli on tällöin tukea ja antaa apua eri aktiviteeteissa ja osallistua niihin lasten kanssa, mutta voimme samalla antaa lasten toteuttaa itseään vapaam- min. Tällä viikolla meidän ei ollutkaan tarpeen muistutella lapsia yhtä useasti eri rajoista ja niiden ylittämisen seurauksista kuin silloin, kun toiminta tapahtuu sisätiloissa.

Toinen positiivinen huomio tällä viikolla oli se, että mediakasvatuksen välineiden avulla jokai- nen lapsi pystyi ilmaisemaan itseään aiempaa paremmin silloinkin, kun suomen kielen sanava- rasto ei ole vielä kovin laaja. Nonverbaalisen viestinnän sekä havainnoinnin avulla saimme myös selkeän kuvan siitä, mitä lapset haluaisivat tehdä jatkossa ja mitkä asiat ovat heidän mieleen.

Perusteellinen suunnittelu etukäteen mahdollisti myös sen, että toiminta toteutui menestyk- sekkäästi ja varmasti. Tämä helpotti myös minun ja kollegani tiimityötä: erityisesti päiväko- din ulkopuolella tapahtuva toiminta ei voi toteutua turvallisesti ja menestyksekkäästi, mikäli tiimin sisäinen vuorovaikutus uupuu. Jokaisen tiimiläisen tulee sitoutua suunnitelmaan, ja tällä viikolla perinpohjainen suunnitelma ehdottomasti edesauttoi tätä.

Koska viikon aktiviteetit toteutuivat myös päiväkodin ulkopuolella, havainnoin ja arvioin jat- kuvasti toimintaa ja tein johtopäätöksiä siitä, mikä toimii ja mikä ei, sekä erityisesti siitä, mikä motivoi jokaista lasta osallistumaan toimintaan. Onnistuimmekin tällä viikolla lisäämään lasten osallisuutta ja samalla toteuttamaan Helsingin kaupungin KASKO:n tavoitetta hyödyn- tää koko kaupunkia oppimisympäristönä. Koronavirusrajoitusten vuoksi suurin osa kaupungin tiloista eivät ole käytössä, mutta ulko- ja luontoalueet tarjoavat rajattomat mahdollisuudet eri aktiviteetteihin, jotka sisällyttävät kaikki oppimisen alueet.

Seuraavien viikkojen aikana aionkin hyödyntää luontoa oppimisympäristönä entistä enemmän ja haluan lisätä lasten osallisuutta toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen valittujen teemojen mukaisesti.

3.4 Viikko 4 (8. - 12.3.2021)

Suunnittelin myös tällä viikolla toiminnan lasten toiveiden mukaisesti. Samalla otin huomioon ryhmän lasten tavoitteet ja kyvyt, ja pidin ne mielessä myös toimintaa toteutettaessa. Tällä viikolla pääpaino oli leikkiajassa, jota oli paljon, ja suunnittelin ja toteutin myös retken leikkiuistoon sekä lähimetsään.

Maanantai

Edellisillä retkillä leikkiuistoon näimme muun muassa eri lintuja, kuten talitiaisen ja variksen, ja kuuntelimme niiden laulua ja muita luonnon ääniä. Samalla keskustelimme lasten kanssa siitä, miten eri eläimet viettävät talvea - ovatko ne horroksessa, nukkuvatko ne talviunta vai viettävätkö ne talven normaalisti. Lasten mielestä nämä keskustelut olivat mielenkiintoisia, joten päätimme laajentaa vielä lasten tietämystä. Löysin lasten kirjoista kuvia eri linnuista, jotka talvehtivat Suomessa, ja kävimme kuvien pohjalta yhdessä keskustelua eri lintulajeista. Kuuntelimme myös Youtubesta näiden lintujen laulua. Lopuksi askartelin kollaasin näistä kuvista, ja kirjoitin ylös myös muutamia tietoja eri kuvissa esiintyvistä lintulajeista. Asetin tämän kollaasin lasten ulottuville, jotta he voisivat hyödyntää sitä omissa keskusteluissaan sekä kasvattajien kanssa keskusteltaessa (kuva 1).

Kuva 1

Keräsin myös materiaaleja ja askarteluvälineitä, ja lapset saivat askarrella eri lintuja. Koska kaikki askartelemamme lintulajit talvehtivat Suomessa, päätimme kiinnittää ne Ystävyden puun oksille (kuva 2). Jokainen lapsi sai valita askartelemansa linnun paikan puussa, ja kävimme yhdessä keskustelua linnuista. Lapset, jotka eivät puhu suomea hyvin saivat osoittaa kuvista, minkä lintulajin he olivat askarrelleet. Lapset olivat myös erittäin ylpeitä askartelustaan linnuista ja esittelivät niitä toisilleen sekä huoltajilleen myöhemmin iltapäivällä.

Kuva 2

Päivän toisella puoliskolla osallistuin peda-kokoukseen yhdessä muiden päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajien kanssa. Meille esiteltiin uusia tapoja muodostaa esiopetusryhmät, ja nämä tavat otetaan käyttöön ensi syksyllä Helsingissä. Keskustelimme myös erityis- ja tehostetun tuen uusista tavoista, jotka aiotaan myös ottaa käyttöön esiopetusryhmissä. Jos ryhmässä on lapsi, joka siirtyy esiopetukseen syksyllä ja tarvitsee edellä mainittua tukea, varhaiskasvatuksen opettajan tulee laatia yhdessä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa esitys esiopetuksen tehostetusta tuesta. Keskustelin kiertävän varhaiskasvatuksen erityisopettajan (KVEO) ja esiopetusopettajan kanssa, ja tulimme siihen tulokseen, että yksikään ryhmästämme esiopetukseen siirtyvä ei tarvitse erityis- tai tehostettua tukea. Kokouksen yhteydessä keskustelimme myös eri materiaalien käytöstä pedagogisen toiminnan tukena. Esiin hehäsivät esimerkiksi Ota koppi sekä Raihusten arjessa -materiaalit, joita voi käyttää tukemaan lasten kielellistä kehitystä ja kommunikaatiota.

Tiistai

Aamulla osallistuin Teamsin välityksellä ryhmässämme työskennelleen opiskelijan arviointikeskusteluun. Opiskelija suoritti näyttöviikon hiihtolomaviikolla. Kävimme yhdessä opiskelijan ja hänen opettajansa kanssa läpi arviointikriteerit ja niiden toteutumisen. Lopuksi annoin yleisen arvosanan koko viikosta ja toiminnan toteutumisesta. Tämän aikana lapset osallistuivat ulkotoimintaan päiväkodin pihalla yhdessä lastenhoitajan kanssa.

Tälle päivälle oli suunnitteilla viskarikerho ja S2-toimintaa. Kertasimme lasten kanssa maailman eläimiä ja niiden poikasia, ja lapset saivat vuorollaan tunnistaa eläimiä kuvista (kuva 3). Keskustelimme siitä, minkä nimisiä eri eläinten poikaset ovat (esim. lehmä-vasikka ja hevonen-varsa), miten eläimet äännelevät suomen kielellä ja miten eläimet puolestaan äännelevät lasten omilla äidinkiellillä. Osa lapsista ei muistanut eläinten nimiä suomeksi, vaan puolestaan osasivat ne englanniksi. Opettelimme ja kertasimme sanat myös suomeksi. Keskustelimme yhdessä myös jokaisen eläimen ominaispiirteistä, joista lapset olivat erityisen kiinnostuneita. He halusivat tietää esimerkiksi mistä lehmänmaito tulee ja mitä possut syövät. Vaikka osa lapsista ei vielä tunne kaikkia eläimiä suomeksi, kaikki halusivat osallistua tähän tuokioon. Heitä

auttoi erityisesti se, että käytimme paljon kuvia ja muita visuaalisia materiaaleja, mikä helpotti eläinten tunnistamista. Lisäksi annoimme jokaiselle lapselle aikaa ja tilaa kertoa asioista vaikka omalla äidinkielellä, jos he eivät osanneet suomeksi, ja käytimme tämän jälkeen selkokieltä ja elekieltä asioiden selkeyttämiseksi.

Kuva 3

Viskarikerhossa syksyllä esiopetukseen siirtyvät lapset harjoittelivat kynän käyttöä ja tekivät eri kynätehtäviä, jotka vahvistavat heidän hienomotoriikkaa sekä hahmottamisen taitoa. Matematiikan osalta lapset harjoittelivat laskutaitoja, laskemalla eri esineitä ja asioita kuvista. Osassa kuvia oli myös eläimiä, ja keskustelimme vielä perusteellisemmin niistä ja niiden totumuksista (kuva 4).

Kuva 4

Keskiviikko

Tänään suunnittelin ja toteutin toiminnan lasten ehdotusten mukaisesti. Päätimme sisällyttää tällaisen päivän viikon ohjelmaan lasten osallisuuden edistämiseksi. Niinpä aamulla lapset saivat vapaata leikkiaikaa sisätiloissa. Leikeissään he käyttivät niin päiväkodin leluja kuin omia, kotoaan tuomia leluja. Lapset esimerkiksi rakensivat autoja ja lentokoneita Lego-palikoista ja hyödynsivät niitä myöhemmissä leikeissä. Lego-palikoista rakennettiin myös rakennuksia leikkejä varten. Lapset leikkivät myös esimerkiksi pienillä roboteilla ja koirilla (kuva 5). Lasten toiveiden mukaisesti lähdimme leikkituokion jälkeen leikkipuistoon, jossa he saivat muun muassa laskea mäkeä ja ajaa kilpaa pienillä kuorma-autoilla (kuva 6).

Tänään kasvattajien rooli oli tukea ja antaa apua jokaiselle lapselle, sekä varmistaa, että jokainen sai osallistua aktiivisesti kaikkiin leikkeihin. Olimme myös tukena erilaisissa pienissä riitatilanteissa ja niiden selvittelyssä, ja varmistimme, että leikkiympäristö oli turvallinen ja lapsille mieluinen. Muistuttelimme myös lapsia siitä, miten kavereiden kanssa käyttäytyään tai esimerkiksi siitä, että omaa vuoroa pitää odottaa toisten kanssa leikkiessä.

Kuva 5

Kuva 6

Meillä oli tänään myös tiimipalaveri, jossa keskustelimme erityisesti päivän kulusta. Olimme molemmat sitä mieltä, että päivä meni todella hyvin, ja esiin heräsi muun muassa monipuolisen leikin merkitys lasten kehittymisen kannalta. Päätimme sisällyttää myös tuleviin viikkoihin samankaltaisia päiviä, joina lasten ehdotukset ja toiveet otettaisiin erityisen paljon huomioon.

Torstai

Aamulla minulla oli arviointi- ja kehittämisaikaa (SAK-aikaa) ryhmän ulkopuolella. Koska yksi lasten toiveista tälle viikolle oli metsäjumppa, päätin valmistella materiaaleja tätä aktiviteettia varten. Löysin pedanet.fi -verkkosivustolta eläinjumppaan sopivaa materiaalia, ja totesin, että tämä materiaali olisi myös hyvä meidän ryhmän toiminnalle. Tulostin kuvakortteja, joissa on eri eläimiä tekemässä helppoja jumppaliikkeitä. Esimerkiksi yhdessä kortissa on kettu

hyppimässä X-hyppyä (kuva 7). Toiminnan helpottamiseksi kirjoitin myös jokaiseen korttiin, mitä liikettä eläin esittää. Lisäksi laminoin kaikki kortit, jotta ne kestäisivät kosteutta ulkona.

Löysin samalta verkkosivulta myös muita mielenkiintoisia materiaaleja, joita aion käyttää toiminnassa myöhemmin. Tulostin esimerkiksi eläinteemaisia numerokortteja, joita voimme käyttää pedagogisessa toiminnassa samalla tukien luontoteemaa.

Ryhmän toiminnassa esittelin ensin päiväpiirissä metsäjumppaa varten tulostetut kortit ja keskustelimme eri jumppaliikkeistä. Itse jumppatuokio sujui hyvin ja lapset olivat innoissaan. Lasten toiveiden mukaisesti jatkoimme päivää laulu- ja tanssihetkellä, jonka aikana lauloimme ja kuuntelimme eläinaiheisia lauluja.

Kuva 7

Perjantai

Tällä viikolla oli Bravo! - Kansainvälinen lasten ja nuorten esittävän taiteen festivaali. Koronavirustilanteen vuoksi mitään yleisötilaisuuksia ei luonnollisesti järjestetty, emmekä voineet viedä lapsia teatteriin niin kuin olisimme toivoneet. Sen sijaan katsoimme netistä "Prinsessa pikkiriikki" -nimisen teatteriesityksen. Teos kertoo pienestä tytöstä, joka pitää itseään prinsessana ja siitä, minkälaisia haasteita hän kohtaa. Hänen pitää esimerkiksi lopettaa kiu-kuttelemasta löytääkseen kavereita. Lapset seurasivat esitystä tarkasti, ja muistelivat monia samanlaisia oman elämän tilanteita.

Esityksen jälkeen lähdimme lasten kanssa retkelle päiväkodin lähellä olevaan metsään, jossa toteutimme jälleen jumppaa eläinkorttien avulla. Tänään satoi myös jälleen lunta, ja lapset saivat vapaasti leikkiä lumileikkejä metsässä. Lisäksi he piirsivät lumeen eri eläimiä, kuten jäniksiä (kuva 8).

Kuva 8

Viikkoanalyysi 4

Niin kuin varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden kappaleessa 3.1 mainitaan, varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin periaatteet ovat:

- oppivan yhteisön tukeminen: lapset voivat oppia niin toisiltaan kuin aikuisilta
- yhteisö ja oppimisympäristö, joka kannustaa leikkiin ja vuorovaikutukseen
- toiminta, joka perustuu lasten osallisuuteen, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon
- yhteisö, jossa on kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus läsnä
- hyvinvoinnin, turvallisuuden ja kestävä elämäntavan arvostus (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 29-31).

Nämä periaatteet olivat myös ryhmän toiminnan peruspilareita tälläkin viikolla. Esimerkiksi kädentaito- ja jumppatuokioiden teema valittiin myös lasten kiinnostuksen kohteiden mukaan. Keskustelujen perusteella ja ymmärrettyäni heidän kiinnostuksen lintuja kohtaan, päätimme yhdessä askarrella niitä. Hyödynsin kaikessa toiminnassa myös visuaalisia ja auditiivisia keinoja, jotta jokaisella lapsella olisi mahdollisuus kommunikoida ja ilmaista itseään omien taitojen tasolla, varmistaen lasten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon ryhmässä. Motivoitin myös lapsia osallistumaan kaikkeen toimintaan antamalla heille vapautta toteuttaa luontoteemaa haluamallaan tavalla. He saivat esimerkiksi itse valita, minkälaisen linnun askartelevat ja millä materiaaleilla. Tämä valinnanvapaus ja itsensä ilmaiseminen antaa lapsille mahdollisuuden tuntea ylpeyden tunnetta tekemistään asioista.

Ryhmän kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus otettiin huomioon esimerkiksi keskustelutaessamme eri eläimistä. Lapset saivat mahdollisuuden opettaa muille eläinten nimityksiä omalla äidinkielellään, sekä kertoa muille, miten eläin äänтелеe juuri sillä kielellä. Lisäksi

annoimme jokaisena päivänä kaikille lapsille aikaa ja tilaa ilmaista itseään kielellisesti tai nonverbaalisesti. Keskustelimme myös siitä, että pääsiäinen on Suomessa perinteinen juhla, ja pääsiäiseen liittyvistä symboleista, kuten pääsiäismunista, -ruhosta, pupuista ja tipuista. Selitimme myös selkokielellä, että kaikki eivät juhli pääsiäistä ja että eri kulttuureissa on eri juhlia. Osa ryhmän lapsista juhlii esimerkiksi Ramadania ja osa ei.

Keskityimme tällä viikolla myös erityisen paljon lasten osallisuuden lisäämiseen suunnittelemalla ja toteuttamalla kokonaisen päivän heidän toiveiden ja ehdotusten mukaisesti. Lasten suurin toive oli olla ulkona entistä enemmän, mikä on myös heidän hyvinvoinnin kannalta todella hyödyllistä. Se, että lapset saivat päättää sekä toimia yhdessä lisäksi myös heidän ryhmähenkeä. Lapset pääsivät oppimaan toisiltaan uusia asioita tämän ansiosta. Osa lapsista ei esimerkiksi osannut tehdä tiettyjä jumppaliikkeitä ja ottivat mallia kavereilta tai meiltä kasvatajilta onnistuakseen.

Toinen toive oli leikkiajan lisääminen niin ryhmässä kuin ulkoilmassa, esimerkiksi leikkipuitossa. Niin kuin varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa ja Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa mainitaan, leikillä on erityisen merkittävä rooli lasten oppimisen ja kehityksen kannalta (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma, 25). Lapset saivat leikkiä vapaasti ilman ohjausta ja valita itse leikkikaverinsa ja leikkinsä tai lelunsa. Ajoittain me kasvatajat ohjasimme leikkiä ja kysyimme lapsilta leikeistä. Myös kasvatajat osallistuivat leikkeihin, esimerkiksi toimien lääkäroleikissä potilaana.

Kaiken kaikkiaan tämä viikko onnistui erittäin hyvin erityisesti lasten osallisuuden lisäämisen ja suunnitelman toteutumisen kannalta. Seuraavien viikkojen aikana aiomme jatkaa toimintaa luonnossa ja opettaa lapsille uusia asioita luonnosta, eläimistä ja kasveista sekä erityisesti muutoksista, joita tapahtuu kevään tullessa. Haluan myös antaa lapsille mahdollisuuden tutkia luontoa ja tehdä havaintoja luonnon monimuotoisuudesta ja muutoksista itse. Samalla jatkamme toimintaa lasten toiveiden mukaisesti. Haluan antaa päivittäin lapsille aikaa vapaaseen tai ohjattuun leikkiin. Ryhmässämme on myös 10 lasta, joiden äidinkieli ei ole suomi. Aion havainnoida ja arvioida näiden lasten kielitaitoa entistä tarkemmin tulevien viikkojen aikana. Lisäksi aloitan jokaisen lapsen kehitystavoitteiden toteutumisen kirjallisen arvioinnin, sillä huhti-toukokuussa meillä alkavat VASU-keskustelut yhdessä huoltajien kanssa.

3.5 Viikko 5 (15. - 19.3.2021)

Niin kuin suunnittelinkin, otin myös tällä viikolla erityisesti huomioon lasten osallisuuden ryhmäntoiminnassa. Kahtena päivänä toimintaa toteutettiin luonnossa lasten toiveiden mukaan. He olivat myös toivoneet useampia retkiä, mikä myös otettiin huomioon. Koska lapset ovat myös erittäin kiinnostuneita musiikista ja tanssista, nämä olivat läsnä kaikessa toiminnassa ja

aktiviteeteissa. Käytimme näitä lisäksi oppimisympäristön parantamisessa, esimerkiksi kuuntelemalla musiikkia kädentaitotuokion aikana.

Maanantai

Aloitin aamun SAK-ajalla. Yksi ryhmän toimintasuunnitelmassa määritelty tavoite tälle keväällä on jokaisen lapsen suomen kielen sanavaraston laajentaminen. Tämä on tärkeää myös niiden lasten kannalta, joiden äidinkieli on suomi. Havainnoinnin perusteella olen huomannut, että vain yksi tai pari lasta tietää puulajien nimityksiä tai vuodenaikoja. Tämän vuoksi yritän jatkuvasti etsiä uusia materiaaleja tukeakseni lasten kehitystä ja sanavaraston laajenemista. On myös tärkeää, että materiaalit ovat lasten mielestä kiinnostavia, ja olenkin erityisesti panostanut erilaisiin lauluihin ja videoihin, sillä ovat lasten mieleen.

Viime viikolla toisen ryhmän opettaja kuuli, että ryhmän aktiviteeteissa noudatetaan luonto-temaa ja suositteli minulle kielinuppu.fi -nimistä verkkosivustoa toiminnan tueksi. Löysin sivustolta varhaiskasvatuksen maisteriopiskelijoiden kehittämiä materiaaleja vuodelta 2007. Materiaalit - erityisesti videot ja laulut - ovat kaikkien saatavilla Youtubesta, ja niiden tarkoituksena on tukea lasten kielellistä kehitystä. Laulut olivat mielestäni mielenkiintoisia siksi, että jokainen niistä käsittelee eri teemaa, esimerkiksi tunteita, Suomen metsien eläimiä, vaateetusta. Laulujen sanoitus on helppoa ja melodiat mieleenpainuvia. Myös videot ovat erittäin selkeitä ja lasten on helppo ymmärtää, mistä niissä on kyse.

Valitsin materiaaleista kaksi eläimistä kertovaa laulua. Suomalainen metsä -nimisessä laulussa toistetaan useamman kerran saman eläimen nimitys ja lapset saivat toistaa nimet perässä. Mitä kissa sanoo -laulussa taas esitellään maatilan eläimet ja kerrotaan, miten ne äännelevät.

Tänään keskustelimme lasten kanssa myös vuodenaajoista ja siitä, miten olemme pikkuhiljaa siirtymässä kevään puolelle. Päätimme vaihtaa ryhmähuoneen koristelua vuodenaajan mukaiseksi. Tähän mennessä meillä on ollut esimerkiksi lumiukkoja ja lasten askartelemia kuvia hanskoista huoneen koristeina. Tulostin netistä värityskuvia tulppaneista, tipuista, pääsiäismunista ja linnuista, ja jokainen lapsi sai värittää omansa. Laitoin esille värikyniä ja tusseja sekä saksia, ja lapset saivat itse valita, minkä kuvan he halusivat värittää. He myös auttoivat meitä aikuisia ottamaan vanhat koristeet irti ikkunoista, ja jokainen vei itse askartelemansa lumiukot ja hanskat omaan lokeroon ja myöhemmin kotiin. Samalla kiinnitimme uudet kuvat ikkunoihin. Osa lapsista piti tästä aktiviteetista paljon, ja halusi jatkaa toimintaa pidempään (kuva 1). Jotkut heistä veivät värittämänsä kuvat kotiin. He, jotka eivät halunneet enää värittää saivat vapaata leikkiaikaa toiveidensa mukaisesti.

Meillä oli tänään myös laulutuokio, jonka puitteissa lauloimme yllä mainittuja lauluja sekä muita kevästä kertovia lauluja. Lasten mielestä oli hauskaa nimetä metsän eläimiä ja muistella, että niistä on aikaisemminkin ollut puhetta. He muistivat laulujen sanat melko helposti,

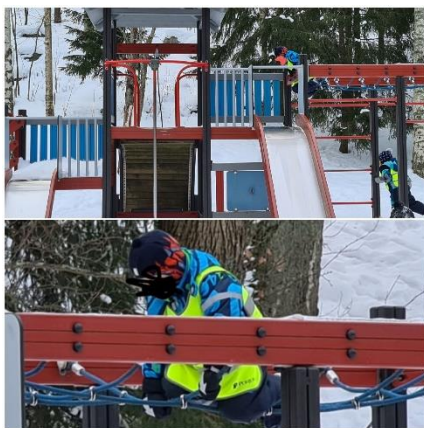
ja totesin, että osa lapsista on oppinut ääntämään paremmin suomeksi. Eräs lapsi esimerkiksi sanoi aina ennen ovara, mutta toistettuaan sanan useammin laulun aikana, hän oppi ääntämään oravan oikein. Myös eläinten ääntelyä koskeva laulu oli suosittu, ja lapset matkivat innoissaan perässä esimerkiksi kissojen maukumista ja hevosten hirnumista.

Kuva 1

Tiistai

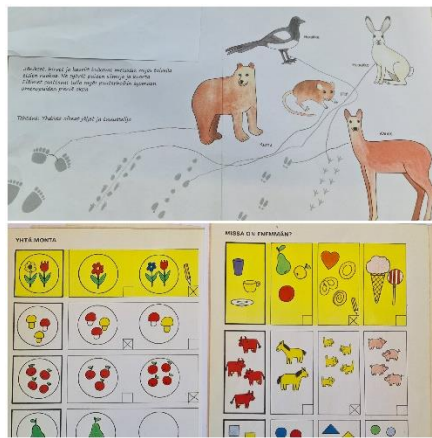
Heti aamupalan jälkeen lähdimme retkelle lähellä olevaan leikkipuistoon. Lapset olivat toivoneet tätä viime viikolla. Matkalla leikkipuistoon ihailimme lintuja, kuuntelimme niiden laulua ja keskustelimme eri lintulajeista. Leikkipuistoon päästyämme lapset pystyivät ensimmäistä kertaa tämän vuoden aikana kiipeillä kiipeilytelineessä ja laskea liukumäkeä (kuva 2) lumen sulettua. Paluumatkalla pysähdyimme keräämään pajunkissoja, jotta lapset voivat ensi viikolla askarrella niitä virpomista varten.

Kuva 2

Myöhemmin päivällä luin lapsille Pupu Tupuna - Pupulan juhlapäivät -kirjasta kohtaa, jossa jänisperhe puhuu pääsiäisestä ja sen vietosta. Näytin lapsille myös kuvia virpomisvitsoista ja eri asuihin pukeutuneista lapsista virpomassa, ja toistimme yhdessä virpomisloron sanoja.

Tämän jälkeen syksyllä esiopetusryhmään siirtyvät lapset osallistuivat viskarikerhoon. Keskustelimme eri eläinten lumijäljistä ja tämän jälkeen lasten piti koota kuvia eläimistä ja yhdistää ne sopiviin jälkiin. Tämä harjoitus oli jatkona luonnossa toteuttamallemme aktiviteetille, jonka aikana yritimme etsiä lumijälkiä. Toisen harjoituksen aikana muistelimme komparatiivi- ja superlatiivimuotoja, eli “yhtä monta” ja “enemmän” -muotoja lapsille sopivalla tavalla. Käytimme apuna eri esineitä (kuva 3). Lapset pääsivät siis harjoittelemaan laskemista, ohjeiden kuuntelemista ja ymmärtämistä sekä niiden mukaan toimimista. Myös hahmottamiskykyä vahvistettiin. Kaikki viskarikerhoon osallistuvat lapset ottivat osaa näihin harjoituksiin mielellään ja toteuttivat ne loppuun asti. Osa tosin tarvitsi tukeani hieman enemmän kuin toiset.

Kuva 3

Lapsilla oli myös aikaa leikkiä omien toiveidensa mukaisesti. Soitin Youtubesta musiikkia ja lapset tanssivat sen tahtiin. Osa rakensi jumpparadan sohvista, muovisängyistä ja patjoista. Pienimmät lapset pelasivat eläinlottoa ja leikkivät Ryhmä Hau -hahmoja esittäville leluilla, jotka he olivat tuoneet kotoaan (kuva 4).

Kuva 4

Keskiviikko

Tänään toteutimme ulkotoimintaa lähimetsässä. Keskustelimme jälleen eri puolajeista ja niiden piirteistä, ja vertailimme niitä keskenään. Näimme myös mustikan- puolukanvarpuja ja keskustelimme myös metsästä kasvavista marjoista. Kerroin lapsille, miten mustikan ja puolukan voi erottaa toisistaan ja lapset muistelivat erityisesti niiden toisistaan poikkeavia värejä.

Näimme myös oravan, ja lapset pysähtyivät ihailemaan sitä. Keskustelimme oravan ravinnosta ja elintavoista. Lapset halusivat myös jatkaa aikaisemmin käytyä keskustelua eri lintulajeista, ja näimmekin metsäretkellämme talitiaisen ja harakan. Kävimme tänään tavallista pidemmällä retkellä, ja siksi lapset saivat leikkiä metsässä uudessa ympäristössä. He kiipeilivät ja leikkivät piiloleikkiä piiloutuen puiden taakse (kuva 5).

Kuva 5

Torstai

Pääsimme tänään pitkästä ajasta lasten kanssa jumppasaliin. Vain 12 lasta oli tänään paikalla, joten jaoin heidän kahteen pienryhmään. Kumpikin ryhmä sai vuorollaan osallistua jumppatuokioon ja toinen ryhmä väritti ja leikkasi kuvia sillä aikaa. Niinpä kaikki lapset saivat osallistua sekä toimintaan, joka edistää hienomotorisia taitoja että toimintaan, joka kehittää karkeamotorisia taitoja. Jumppahetki oli lasten mieleen - rakensimme heille ison jumpparadan ja he saivat myös leikkiä polttopalloa pienillä pehmopalloilla. Myös kuvien värittäminen ja saksilla leikkaaminen oli lasten mielestä mukavaa.

Perjantai

Koska pääsiäinen on ihan nurkan takana, oli aika laittaa siemeniä multaan pääsiäisruohoa varten. Me aikuiset askartelimme pieniä kippoja kierrätysmateriaaleista. Pyysimme päiväkodin keittiöstä tyhjiä maitopurkkeja, jotka pesimme huolellisesti ja leikkasimme sopiviin muotoihin sekä sopivan kokoisiksi. Lapset saivat koristella kipot viime viikolla liimaamalla niiden kylkeen vihreästä askartelupaperista leikattua ruohoa. Annoimme lapsille multaa ja lusikoita, jotta he saivat itse täyttää kipot. Selitimme tämän jälkeen, miten siemenet tulee istuttaa, jotta pääsiäisruoho kasvaa. Lopuksi kastelimme mullan ja asetimme kaikki kipot riviin ryhmähuoneen hyllylle. Jokaisen lapsen pitää itse kastella oma kipponsa ja katsoa joka päivä, miten ruoho on kasvanut.

Jokainen lapsi sai myös tuoda tänään omia leluja kotoaan ja leikkiä niillä yhdessä. Leikkihetki sujui rauhallisesti, ja lapset vaihtelivat leluja mielellään. Riitatilanteilta vältyttiin täysin.

Viikkoanalyysi 5

Ennen tämän viikon toiminnan suunnittelua ja toteutusta, arvioin ensin, miten viime viikkojen toiminta on mahdollistanut jokaisen lapsen osallisuuden. Samalla pohdin, miten kaikki materiaalit ja välineet ovat tukeneet lasten oppimista ja kehitystä.

Lapsen osallisuus voidaan määritellä Sherin osallisuuden tasomallin mukaisesti, niin kuin tutkimusraportissa ”Parasta on, kun yhteinen kokemus siirtyy jaetuksi iloksi - lapsen osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa” esitetään. Tämän tasomallin mukaan osallisuudella on viisi eri tasoa: lapset tulevat kuulluiksi, lapsia tuetaan ilmaisemaan näkemyksiään, lasten mielipiteet otetaan huomioon, lapset otetaan mukaan päätöksentekoprosessiin sekä lapset jakavat vallan ja vastuun päätöksentekoprosessissa (Venninen, Leinonen, Ojala 2010, 9-12). Mielestäni tätä mallia voidaan hyvin soveltaa varhaiskasvatuksessa toimintamallin ja oppimisympäristön suunnittelemiseksi, jotta jokaisen lapsen osallisuutta voidaan vahvistaa.

Ryhmässämme pyritään siihen, että jokainen lapsi tulee kuulluksi, ja tähän kiinnitin erityistä huomiota myös tällä viikolla. Mahdollistin jokaiselle lapselle tarvittavan ajan ja tilan ryhmäkeskusteluissa sekä kahdenkeskisissä keskusteluissa. Tämän toteutin aina kyseiselle lapselle sopivalla tavalla, käyttäen verbalisia ja nonverbaalisia keinoja, tai esimerkiksi musiikkia ja kehonkieltä apuna. Asetin lasten ulottuville myös eri välineitä ja materiaaleja, jotta jokainen lapsi voisi ilmaista itseään ja näkemyksiään haluamallaan tavalla. Käytimme ilmaisun keinoina esimerkiksi kuvia, videoita, askartelua sekä kirjoja.

Kiinnitin huomiota myös lasten mielipiteisiin suunnitellessani toimintaa. Lapset päättivät yhdessä, mitä toimintaa toteutimme ryhmässä. Joskus kaikki lapset olivat samaa mieltä ja joskus taas enemmistö sai päättää. Samalla he saivat päättää, miten toimintaa toteutettiin. Lapset valitsivat itse esimerkiksi haluamansa askartelumateriaalit, ja annoimme myös valinnanvara itse aktiviteeteissa - osa lauloi lauluja ja osa halusi piirtää, ja me mahdollitimme molemmat samanaikaisesti. Niinpä lapsilla oli sekä valtaa että vastuuta, ja he saivat päättää yhdessä ryhmänä, varmistaen hyvän vuorovaikutuksen. Esimerkiksi jumpparataa rakennettaessa lapset tekivät yhteistyötä, päättäen esimerkiksi rakennustavan sekä yhteiset säännöt. Lapset osasivat yhdessä päättää vuorot ja muistivat hienosti, että muita ei saa tönä. Lopuksi oli heidän vastuulla siivota ja purkaa rata ennen lounasta.

Ottaen huomioon sen, että kaikki osallisuuden tasomallin osa-alueet toteutuivat jokaisen lapsen kohdalla tämän viikon aikana, olen entistä varmempi siitä, että käyttämäni pedagogiset menetelmät ja välineet ovat sopivat. Niin kuin varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018) luvussa 2.7 eritellään, varhaiskasvatuksessa rakennetaan lapsen laaja-alaista osaamista huomioiden hänen osaamisensa ja mielenkiinnon kohteensa. Koska kaikki lapset ovat osoittaneet erityistä kiinnostusta musiikkia kohtaan, käytimme sitä useaan kertaan oppimisen tukena ottaen huomioon myös luontoteeman. Myös tiettyjen käsitteiden toisto ja sanojen opettelu

toteutettiin lapsille sopivalla ja kiinnostavalla tavalla. Erityisesti lapset, jotka eivät vielä osaa suomea hyvin olivat motivoituneita osallistumaan toimintaan, sillä oppimisympäristö ja valitut oppimistavat varmistivat, että lapset eivät tylsistyneet kesken tuokion.

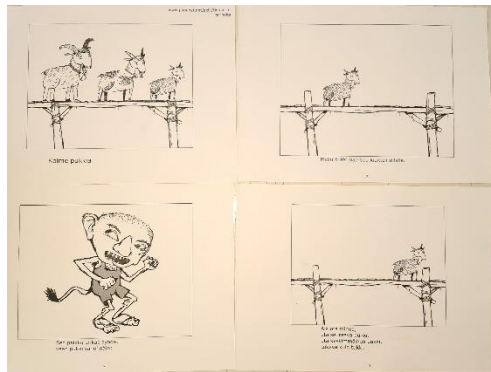
Samalla otin tällä viikolla huomioon entistä paremmin sen, että monet ryhmän lapsista ovat energisiä ja usein vilkkaita. Tämän vuoksi päätin useana päivänä toteuttaa toimintaa ulkona ja vahvistaa lasten taitoja myös päiväkodin tutun ympäristön ulkopuolella. Esimerkiksi motoriset taidot vahvistuivat, kun lapset saivat leikkiä sekä juosta ja kiipeillä vapaasti niin leikki-puistossa kuin metsäretkellä. Kognitiivisten taitojen kehittymistä sen sijaan edesauttoi eri aistien käyttö. Kuuntelimme ja pyrimme tunnistamaan eri metsän ääniä, tutkimme eri luonnosta löytyviä asioita sekä kokeilimme, miltä sammal, jäkälä ja muut luonnon pinnat tuntuvat. Kielellisiä taitoja vahvistettiin harjoittelemalla uusia käsitteitä ja keskustelemalla eri luonnosta löytyvistä asioista sekä esimerkiksi kasveista ja eläin- sekä puulajeista.

Ensi viikolla aion jatkaa toimintaa eri oppimisympäristöissä, ja ottaa lasten toiveita tässäkin huomioon. Samalla tavalla haluan mahdollistaa eri ilmaisutapojen harjoittamisen sekä tutustuttaa lapset myös uusiin ilmaisutapoihin, kuten draamaan muun muassa teatteriesitysten ja nukketeatterin muodossa.

3.6 Viikko 6 (22. - 26.3.2021)

Maanantai

Päätimme tällä viikolla tutustuttaa lapset eri ilmaisun muotoihin samalla ottaen huomioon heidän toiveensa. Olemme aikaisemminkin toiminnassamme hyödyntäneet sadutusta kuvien perusteella ja siksi päätimme, että hyvä ensiaskel ilmaisuun olisi draaman kautta. Ryhmässä on paljon lapsia, joiden suomen kielen taito on heikko. He kuitenkin oppivat uusia sanoja erittäin nopeasti musiikin avulla. Nämä lapset osallistuvat myös mielellään kaikkeen toimintaan, kunhan he ymmärtävät, mistä on kyse ja he voivat ilmaista itseään non-verbaalisesti esimerkiksi tukikuvien avulla. Ottaen kaiken tämän huomioon, valitsin saduksi "Kolme pukkia". Lauloimme yhdessä samannimisen laulun ja käytin apuna tukikuvia, jotta kaikki lapset varmasti ymmärsivät laulun sanat (kuva 1). Kuvat löysin papunet.fi -verkkosivulta. Kaikki lapset olivat innoissaan ja erittäin aktiivisia.

Kuva 1

Hyödynsimme myös muovisia eläinleluja - 3 vuotta ja susi peikon roolissa - pienen nukketeat-
teriesityksen muodostamiseksi. Ensin me aikuiset liikuttelimme leluja ja kerroimme tarinaa,
mutta tämän jälkeen annoimme myös lasten itse olla osallisia. He saivat liikutella leluja sa-
malla kun minä luin tarinaa. Lapset pitivät tästä aktiviteetista ja päätimme, että jatkamme
teatteriesityksiä myös tulevana päivinä.

Kaikki ryhmän lapset myös rakastavat musiikkia, ja heidän toiveiden mukaisesti järjestimme
myöhemmin tanssituokion. Tanssiminen on hyvä ilmaisumuoto - jokainen lapsi saa keksiä itse
tanssiliikkeet ja ilmaista itseään musiikin tahtiin - mutta myös hyvä tapa purkaa energiaa ja
liikkua. Lapset saivat vapaasti tanssia valitsemisensa kappaleiden tahtiin, ja lopuksi tans-
simme yhdessä esimerkiksi Fröbelin palikoiden Jumppalaulun tahtiin, toistaen myös asianmu-
kaisia liikkeitä. Tämä oli myös hyvä koordinoitiharjoitus ja samalla lapset oppivat kehonosien
nimityksiä. Toisaalta esimerkiksi "Leijonanmetsästys" -laulu auttoi lapsia oppimaan uusia ver-
bejä (esim. ylittää, alittaa, kiertää) ja niihin liittyviä liikkeitä sekä pohtimaan laulun eri vai-
heiden herättämiä tuntemuksia.

Myöhemmin iltapäivällä meidän piti hyvästellä eräs lapsi, joka on ollut ryhmässä jo monen
vuoden ajan, mutta vaihtaa nyt toiseen päiväkotiin. Tämä oli kaikille tunteellinen ja vaikea-
kin hetki. Lauloimme ystävyyteen liittyviä lauluja ja askartelimme lasten kanssa hänelle kor-
tin. On tärkeää, että tämä siirtymävaihe sujuu mahdollisimman hyvin sekä ryhmään jäävien
lasten että toiseen päiväkotiin lähtevän lapsen kannalta. Loimme turvallisen, ymmärtäväisen
ja iloisen ilmapiirin, ja prosessi sujui erinomaisesti kaikkien kannalta. Koska osa lapsista on
vielä todella pieniä tai heillä on heikko kielitaito, selitin vielä useamman kerran päivän aikana
tilanteen ja vastasin kysymyksiin siitä, miksi kyseinen lapsi ei enää tule huomenna päiväko-
tiin. Lapsi halusi myös itse kertoa tulevasta päiväkodistaan ja ryhmästään ja kannustimme
häntä muodostamaan uusia ystävyyssuhteita.

Tiistai

Ryhmäämme saapui tänään uusi lapsi. Hänen perheensä muutti Suomeen vähän aikaa sitten,
ja lapsi on ollut varhaiskasvatuksessa vain 6 kuukauden ajan toisessa päiväkodissa. Jouduinkin

tänään keskittymään vuorovaikutukseen lapsen ja hänen perheensä kanssa. Lapsi ymmärtää suomea jonkin verran ja käytimme myös tukikortteja apuna. Huoltajien kanssa puhuin sen sijaan englantia. Keskustelimme lapsen tarpeista ja kiinnostuksen kohteista sekä huoltajien odotuksista erityisesti pedagogisen toiminnan kannalta tämän kevään ajan. Lapsen pedagogiset tavoitteet määriteltiin jo viime syksynä VASU-keskustelun puitteissa toisessa päiväkodissa. Tärkeimpiä tavoitteita ovat suomen kielen sanavaraston laajentaminen sekä ohjeiden ymmärtämisen parantaminen. Myös lapsen integrointi osaksi ryhmää sekä sosiaalisten taitojen kehittyminen ovat tärkeitä tavoitteita. Lisäksi kerroin huoltajille, mihin ryhmämme toiminta perustuu ja miten päivittäistä toimintaa toteutetaan. Aiomme ottaa kaikessa toiminnassa huomioon perheen erikulttuurisuuden, mikä heijastuu etenkin erityisruokavaliossa. Huoltajat toivoivat, että lapsi osallistuisi kaikkiin Suomen perinteitä ja juhlia käsittelevään ja siihen liittyvään toimintaan ilman rajoituksia.

Suunnittelinkin päivän aktiviteetit ottamalla huomioon ryhmän uuden tulokkaan. Toimintaan kuului tänään laulutuokio sekä leikkituokio pienryhmissä. Ennen laulutuokiota kertosimme kaikkien lasten ja kasvattajien nimet ”Kiva, että sinä olet täällä. Kerro meille, kuka oletkaan?”-nimisen laulun avulla. Lauloimme myös kevättä ja eläimiä käsitteleviä lauluja, jotta uusi lapsi saisi tuntea olevansa osa ryhmää sekä ilmaista itseään musiikin avulla.

Kun oli aika valita leluja ja leikkikavereita, tuin uutta lasta ja annoin apua kaikissa tilanteissa. Näytin hänelle, mitä leluja ryhmässä on ja annoin hänen valita ryhmän, jossa leikkiä. Samalla kannustin muita lapsia ottamaan hänet reippaasti mukaan leikkeihin. Lapsi sai heti uusia kavereita, mikä oli erittäin positiivista. Lisäksi lapsi piti ensimmäisestä päivästä uudessa päiväkodissa niin paljon, että hänen oli vaikea lähteä kotiin iltapäivällä. Tuin vanhempia tässä tilanteessa ja selitin lapselle, että huomennakin olisi yhtä kiva päivä ja että kaikki lapset lähtevät kotiin vanhempien kanssa, eikä hän jää mistään paitsi.

Keskiviikko

Niin kuin edellisilläkin viikoilla, lapset toivovat metsäretkeä myös tällä viikolla. Lähdimme siis retkelle lähimetsään, jossa järjestimme jumppatuokion. Käytimme jälleen eläinaiheisia jumppakortteja aktiviteetin tukena, ja lapset toistivat hienosti perässä erilaisia liikkeitä (kuva 2). Lapset halusivat myös kokeilla samoja liikkeitä sekä kävelypolulla, jossa lumi oli kovempaa että metsässä puuterilumella. Heistä oli hauska huomata, että eri liikkeet olivat vaikeampia esimerkiksi kovalla lumella ja toisinpäin.

Kuva 2

Edellisillä retkillä olemme nähneet samassa kohdassa oravan syömässä, ja heitä ruokkiva henkilö kertoi lapsille, mistä ruoasta oravat pitävät. Otimme siis tänään mukaan auringonkukansiemeniä ja lapset rakensivat oravalle syömispaikan hyödyntämällä eri luonnonmateriaaleja kuten sammalta ja keppejä. Lapset halusivat asettaa myös käpyjä siemenien viereen oravaa varten (kuva 3).

Kuva 3

Palattuamme päiväkotiin aloitimme virpomisoksien koristelun. Esittelin netistä löytyviä kuvia virpomisoksista sekä lapsista virpomassa, ja selitin, mitä tämä perinne tarkoittaa. Osa lapsista kertoi, että he ovat käyneet edellisinä vuosina itsekin virpomassa. Annoin tämän jälkeen lapsille pajunkissoja ja eri askartelutarvikkeita, kuten saksia ja liimaa. Aloitimme jo tänään koristelun, mutta jatkamme sitä huomenna (kuva 4).

Kuva 4

Torstai

Tänään lapset jatkoivat pajunkissojen koristelua ja samalla askartelivat muita koristeita ryhmätilaa varten, esimerkiksi leikkaamalla vihreästä paperista ruohoa. Kiinnitimme ruohon ja värityskuvia ikkunoihin näytille (kuva 5). Lisäksi keskustelimme lasten kanssa siitä, mitä he voivat tehdä virpomisoksilla. Esimerkiksi eräs lapsi kertoi antavansa askartelemansa oksat äidilleen kun taas toinen kertoi menevänsä virpomaan naapureille.

Kuva 5

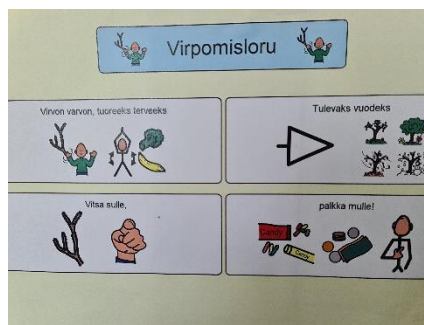
Keskustelimme myös eilisestä retkestämme ja siitä, mitä muutoksia havaitsimme luonnossa. Esiin heränneitä asioita olivat esimerkiksi lumen sulaminen ja se, että lintuja on nyt jo enemmän. Esimerkiksi linnunlaulu herätti lasten huomion retkemme aikana. Seurasimme myös istuttamamme pääsiäisruohon kasvua ja keskustelimme siitä, miten uusi ruoho tulee kasvamaan myös luonnossa pian.

Myöhemmin meillä oli sisäjumppaa pienryhmissä. Viereisen ryhmän kasvattajat rakensivat suuren jumpparadan eri liikuntavälineistä. Rata ulottui molempien ryhmien huoneisiin sekä niiden väliseen käytävään. Molempien ryhmien lapset saivatkin suorittaa radan pienissä

ryhmissä ja samalla harjoitella karkeamotoriikan taitoja, yhteistyön tekemistä ystävien kanssa sekä ohjeiden ymmärtämistä ja noudattamista.

Perjantai

Päiväkodin 5- ja 6-vuotiaat lapset lähtivät tänään virpomaan läheiseen palvelutaloon kuitenkin rajoituksia noudattaen. Ryhmämme lapset saivat itse valita, mitkä virpomisoksat he halusivat ottaa mukaansa ja mitkä taas ottaa kotiin. Harjoittelimme myös vielä kerran virpomislorua materiaalien avulla (kuva 6). Samalla kun vanhemmat lapset olivat virpomassa, nuoremmat leikkivät pihalla. He saivat esimerkiksi leikkiä lätäköissä sekä keinoa. Keinut eivät ole olleet käytössä lumen takia ja lätäköissä sai nyt leikkiä pitkästä ajasta lumen sulamisen seurauksena. Niinpä lapset olivat erittäin innoissaan näistä aktiviteeteista.

Kuva 6

Sen jälkeen, kun osa lapsista palasi päiväkotiin, toteutimme yhdessä teatteriesityksen ryhmähuoneessa. Esitys perustui jälleen “Kolme pukkia” -tarinaan, joten rakensimme myös asianmukaiset lavasteet: penkki toimi siltana, sininen kangaspala jokena ja vihreä kangaspala niitynä. Lapset saivat vuorollaan esittää haluamaansa satuhahmoa.

Samalla annoimme lapsille aikaa leikkiä vapaasti kotoaan tuomilla leluilla. Suurin osa leikki samoja leikkejä kuin yleensä, mutta otti tällä kertaa mukaan omia lelujaan. Esimerkiksi ambulanssi vilkkuvine valoineen oli osana autoleikkiä, ja liikkuva ja äänitelevä kissalelu osana kotileikkiä.

Viikkoanalyysi 6

Niin kuin Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman kappaleessa 2.7 mainitaan (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma, 14-15), varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta perustuu aina laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin. Viidestä osaamisen tavoitteiden osa-alueista koen, että tällä viikolla erityisesti seuraavat heräsivät esiin ja toteutuivat: osallistuminen ja vaikuttaminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu sekä ajattelu ja oppiminen.

Mitä tulee lasten osallistumiseen ja vaikuttamiseen, kaikki aktiviteetit perustuivat lasten toiveisiin ja mielenkiinnon kohteisiin kuitenkin luontoteemaa kunnioittaen. Lapset tekivät itse

havaintoja luonnossa esimerkiksi oravan ravinnosta, ja halusivat tietää ja oppia lisää. Roolini kasvattajana on antaa jokaiselle lapselle aikaa ja tilaa tutkia eri asioita sekä keskustella eri aiheista. Lisäksi koen tärkeäksi tehtäväksi uusien asioiden jatkuvan opettamisen ja tiedon jakamisen. Kerroin lapsille esimerkiksi siitä, miten orava talvehtii. Lisäksi hankin lapsille erilaisia materiaaleja, esineitä ja asioita, kuten auringonkukan siemeniä, ja hyödynsimme niitä eri aktiviteeteissa, kuten retkillä.

Lapset saivat samalla vapauden itse kerätä luonnonmateriaaleja retken puitteissa ja rakentaa niistä ruokailupaikka oravalle. Samalla he dokumentoivat itse toimintaa ottamalla kuvia tabletilla. Myöhemmin arvioimme toimintaa yhdessä, ja juttelimme siitä, mikä oli lasten mielestä onnistunutta. Lisäksi pohdimme yhdessä, miten jatkaisimme seuraavien viikkojen aikana oravan elintapojen tutkimista, ja päätimme, että kävisimme uudestaan lähimetsässä havainnoimassa esimerkiksi ruokailupaikkaa sekä luonnossa tapahtuvia muutoksia.

Pedagoginen toiminta on lapsille mielekästä, he ovat motivoituneita jatkamaan tiettyä projektia tai tietyn teeman tutkimista pidemmälle ilman, että kasvattajien pitää kannustaa tähän erityisesti. Tätä edesauttaa myös tunne siitä, että heidän mielipiteensä otetaan huomioon ja he saavat olla osana päätöksentekoa. Edellä mainitut aktiviteetit sekä esimerkiksi tanssituokio, jonka puitteissa toistettiin kehonosia ovat esimerkkejä aktiviteeteista, jotka liittyvät ajattelun ja oppimisen osa-alueen tavoitteisiin. Myös pääsiäisruohon kasvattaminen itse sekä kasvun seuraaminen ja siitä keskusteleminen on tästä hyvä esimerkki.

Tanssituokio sekä teatteriesitys ovat myös kulttuuriin liittyviä aktiviteetteja, jotka antavat lapsille mahdollisuuden ilmaista itseään täysin erityisellä tavalla. Näiden tuokioiden teemat, sadut ja niiden puitteissa kuunnellut sekä laulettu lastenlaulut mahdollistavat myös sen, että erityisesti eri kulttuureja edustavat lapset oppivat suomalaisesta kulttuurista sekä siihen liittyvistä arvoista ja teemoista. Samalla lasten sanavarasto laajenee.

Uuden lapsen tulo ryhmään aiheutti myös uudenlaisia tilanteita. Hänen perheensä tulee toisesta kulttuurista ja he eivät puhu suomea. Tällöin minun tehtäväni varhaiskasvatuksen opettajana on varmistaa sujuva vuorovaikutus tästä huolimatta sekä lapsen että huoltajien kanssa. Esimerkiksi lapsen kanssa keskusteltaessa käytin välillä tukena huoltajien puhumaa kieltä, eli englantia sekä non-verbaalisia keinoja, kuten tukikuvia ja kehonkieltä varmistaakseni, että viesti ymmärretään. Muodostamalla asiakkaaseen suhde, joka perustuu luottamukseen ja ymmärrykseen, lapsen kulttuurinen identiteetti vahvistuu. Perheen kulttuuri ja siihen liittyvät toiveet otetaan huomioon esimerkiksi lapsen ruokavaliossa ja pukeutumisessa. Tämä myös varmistaa, että perheen kulttuuri säilyy ympäristöstä huolimatta. Samalla lapsi ja hänen perhe integroituu suomalaiseen kulttuuriin, ja huoltajat ovatkin antaneet luvan käsitellä lapsen kanssa esimerkiksi virpomista ja pääsiäistä sekä niihin liittyviä perinteitä, vaikka perheen alkuperämaassa ei vietetä kyseisiä juhlapäiviä tai toteuteta suomalaisia perinteitä.

Monikulttuurinen ympäristö mahdollistaa sen, että sekä me kasvattajat että lapset saavat paremman ymmärryksen eri kulttuureista. Lisäksi se vahvistaa suvaitsevaisuutta ja tasa-arvoa eri kulttuureista tulevien välillä.

3.7 Viikko 7 (29.3. - 2.4.2021)

Tämä viikko oli erikoinen sikäli, että olin töissä vain 4 päivää, pitkänperjantain ollessa vapaa. Lisäksi ryhmässä oli vähemmän lapsia kuin normaalisti, sillä osa jäi pääsiäislomalle jo aikaisemmin. Samalla päiväkodin työntekijöistä oli vain osa paikalla, minkä vuoksi meidän piti ottaa kaikessa toiminnassa huomioon myös viereisen ryhmän avuntarve kasvattajien ollessa vähissä. Täten viikko perustui lasten vapauteen esimerkiksi toiminnassa, osallisuudessa sekä itseilmaisussa. Annoimme myös tarpeeksi aikaa liikkumiselle sekä vapaalle leikille, niin ulkona kuin sisällä.

Maanantai

Tänään toteutimme jälleen yhdessä lasten kanssa nukketeatterin ”Kolme pukkia”. Lapset liikkutelivat nukkeja ja osallistuivat hienosti. Toistimme sadun ja teatteriesityksen useaan kertaan, jolloin jokainen sai osallistua tuokioon (kuva 1). Keskustelimme myös lopuksi siitä, mikä lasten mielestä oli onnistunutta, ja päätimme, että toteuttaisimme jonain päivänä myös teatteriesityksen, jossa lapset saisivat itse näytellä.

Kuva 1

Jatkoimme pedagogista toimintaa tarkastelemalla, miten jokaisen lapsen istuttama pääsiäisruoho oli kasvanut. Keskustelimme myös siitä, mitä lapset haluavat tehdä pääsiäisruoholla. Osa kertoi haluavansa antaa sen äidilleen ja osa esimerkiksi laittavansa sen ikkunalaudalleen kotona. Jatkoimme myös kippojen askartelua liimaamalla niihin kaksi viikkoa sitten askartelemamme puput (kuva 2). Kaikki lapset olivat erittäin tyytyväisiä oman työn tulokseen ja päivän

päätteeksi jokainen esitteli omaa pääsiäisruohokippoa huoltajalleen. Kerroin myös itse osalle vanhemmista perinteestä, sillä kaikki eivät olleet kuulleet siitä aikaisemmin.

Kuva 2

Tiistai

Viime viikolla lapset toivoivat, että kävisimme uudestaan leikkipuistossa. Niinpä varasimme aamupäivän tälle, ja toteutimme toimintaa lähellä olevassa leikkipuistossa. Tapasimme puistossa myös esiopetusryhmän lapsia. Esiopetusryhmän tilat ovat eri rakennuksessa, ja ryhmämme lapset olivat erittäin innoissaan saadessaan leikkiä jälleen vanhojen kavereiden kanssa, sillä monet tunsivat päiväkodista tai olivat jopa ennen olleet samassa ryhmässä. Eri-tyisesti kiipeilyteline ja liukumäki olivat tällä kertaa lasten mieleen. Osa myös leikki jalkapalloa tai tanssi ja soitti leikkipuiston pihalle jätetyillä soittimilla (kuva 3).

Kuva 3

Paluumatkalla juttelimme retkestä, ja kaikki lapset kertoivat haluavansa toteuttaa lisää retkiä lähiaikoina. Niinpä me kasvattajat päätimme yhdessä, että toteuttaisimme jatkossa kahdena päivänä viikosta toimintaa päiväkodin ulkopuolella, heti, kun palaamme tavalliseen 5-päiväiseen työviikkoon.

Keskiviikko

Aloitimme tänään sisätoiminnan lauluhetkellä. Lauloimme jälleen yhdessä lasten kanssa luon- toteemaisia, esimerkiksi eläimistä ja keväästä, kertovia lauluja. Käytin myös tukikuvia apuna. Kuvissa oli eri keväisiä maisemia, ja keskustelimme yhdessä lasten kanssa siitä, mitä muutok- sia luonnossa tapahtuu keväisin ja minkälaisia muutoksia he itse havaitsivat retkellämme tai päiväkodin pihalla. Lapset mainitsivat esimerkiksi lumen sulamisen, auringonpaisteen ja lin- nunlaulun.

Toteutimme myös draamatuokion, jossa lapset saivat itse näytellä ”Kolme pukkia” -tarinan hahmoja. Käytimme lavasteissa penkkiä siltana sekä erivärisiä kangaspaloja jokena ja ruo- hona. Löysin myös päiväkodin varastosta roolihattuja. Päähineet eivät olleet täysin samanlai- sia kuin tarinan hahmot, joten käytimme mielikuvitusta ja sovimme yhdessä, mitä päähinettä kukin hahmo käyttäisi. Minun roolini oli olla tarinankertoja ja autoin myös lapsia silloin, kun he eivät muistaneet omia vuorosanojaan. Lapset eläytyivät rooleihinsa hienosti ja jopa osa heistä, jotka eivät puhu vielä suomea hyvin halusivat toistaa tekstiä perässä ja osallistua näy- telmään. Toiset taas näyttelivät äänettömästi ja minä toistin vuorosanat, mikä toimi myös hy- vin (kuva 4).

Kuva 4

Torstai

Suunnitelmissa oli lähteä tänään retkelle ja toteuttaa ulkotoimintaa metsässä. Meidän piti kuitenkin muuttaa suunnitelmaa nopeasti, sillä sain aamulla tietää, että ensi viikolla ryhmään tulee uusi lapsi ja hänen huoltajansa halusi tänään tulla tutustumaan ryhmään. Niinpä selitin lapsille, että emme voi toteuttaa metsäretkeä tänään, vaan sen sijaan järjestämme ulko- jumppaa päiväkodin pihalla. Hain tätä varten myös varastosta erilaisia välineitä, jotka olimme pistäneet talven ajaksi pois. Lapset saivat esimerkiksi pelata sulkapalloa ja muita pallopelejä sekä ajaa pyörillä. Jatkoimme leikkiä sisätiloissa, ja lapset saivat muodostaa pienryhmiä ja leikkiä myös kotoaan tuomilla leluilla.

Myöhemmin ryhmään uusi lapsi sekä hänen äitinsä tulivat tutustumaan päiväkotiin ja ryhmään. Esittelin heille ryhmän tilat ja keskustelimme ryhmän toiminnasta ja päivittäisestä ohjelmasta. Samalla sain itse kuulla lapsen kiinnostuksen kohteista, vahvuuksista ja tuen tarpeesta. Näytin lapselle myös hänen paikkansa päiväunia varten ja annoin hänelle oman lokeron tavaroita varten. Lapsi sai myös nähdä, minkälaisia leluja ja leikkipaikkoja ryhmässämme on. Tällainen ennakointi auttaa lasta tottumaan uuteen ryhmään ja tutustumaan lapsiin ja meihin aikuisiin jo ennen kuin hän edes varsinaisesti aloittaa ryhmässä.

Samalla kerroin huoltajalle, kuka kasvattajista olisi ensimmäisenä paikalla tiistaiamuna ottamassa lasta vastaan. Pohdimme yhdessä, mitä voimme tehdä, jotta lapsella olisi mahdollisimman mukava olo ensimmäisenä päivänä ja mitä teemme, jos lapselle tulee ikävä vanhempiaan tai hän tulee surulliseksi. Päätimme, että lapsi ottaisi ensimmäisenä päivänä mukaansa kuvan perheestään. Tällöin lapsi voi pitää kuvaa mukanaan koko päivän ja voimme muistuttaa lasta päivän aikana siitä, että hän näkee perheensä uudestaan iltapäivällä. Lapsi voi myös ottaa kuvan mukaansa lepoetkeen, jotta hän tuntisi, että perhe on aina läsnä ja lähellä.

Viikkoanalyysi 7

Tällä viikolla minun piti tehdä nopeita päätöksiä ja muuttaa alkuperäistä suunnitelmaa pedagogisen toiminnan kannalta. Samalla myös minun ja kollegani työtehtävät muuttuivat. Varhaiskasvatuksen opettajalla on kokonaisvastuu ryhmän toiminnan suunnittelusta ja toteutumisesta (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma, 8), mutta tällä kertaa minun tuli ottaa huomioon naapuriryhmän avuntarve ja muuttaa esimerkiksi ulkoiluun varattua aikaa. Toisena päivänä luovuin suunnitteluun varatusta SAK-ajasta, jotta pystyin tarjoamaan viereisen ryhmän lapsille tukea ja apua siirtymistilanteissa. Nämä muutokset ja nopeat päätökset tuli lisäksi tehdä tavalla, joka ei vahingoita pedagogisen toiminnan laatua. Lisäksi minun tuli varmistaa, että päivän ohjelma ja aikataulu ei myöskään vaikuttanut meidän ryhmän lapsiin, vaan rutiini säilyi.

Toinen tärkeä tekijä, joka minun tuli ottaa huomioon on se, että varhaiskasvatuksessa tehdään nimenomaan tiimityötä. Varhaiskasvatuksen opettaja ei voi tehdä työtään yksin, vaan hänen tulee aina konsultoida myös tiimiläisiään ja toteuttaa toimintaa yhdessä heidän kanssaan. Niinpä keskustelimme kaikista muutoksista yhdessä kollegani kanssa ja päätimme, mitä toimintaa haluamme edelleen toteuttaa. Samalla erityisen tärkeää oli vuorovaikutus ja kommunikointi koko työyhteisön tasolla: saimme tietää ajoissa, minkälaista apua ja tukea tarvitaan ja miten kyseinen tiimi haluaa, että me toimimme, jotta heidän työ olisi hieman helpompaa. Tässä tilanteessa esiin nousi siis jatkuvan vuorovaikutuksen ja luottamuksen merkitys työyhteisössä. Samalla korostui se, että toisen ryhmän auttaminen ei välttämättä tarkoita, että oman ryhmän toiminta kärsii. Onnistuin toteuttamaan lähes kaiken suunnitellun toiminnan tälläkin viikolla, osoittaen luovuutta ja taitoa mukautua uusiin tilanteisiin.

Näissä poikkeuksellisissa olosuhteissa korostui myös lasten osallisuus ja sen merkitys. Suunnitelmalla toimintaa lasten toiveiden mukaisesti, muutokset eivät tuntuneet lapsista niin raskailta. Myös jatkuva kommunikaatio lasten kanssa oli tärkeää - selitin heille, mistä muutokset johtuivat ja miksi jouduimme mukautumaan näihin tilanteisiin. Lasten oli helppo hyväksyä esimerkiksi metsäretken peruminen, koska vakuutin heille, että toteuttaisimme retken ensi viikolla. Samalla järjestin korvaavaa toimintaa heidän toiveidensa mukaisesti päiväkodin pihalla.

Uuden lapsen tulo ryhmään oli myös yllättävä muutos tällä viikolla, ja päätin, että uhraisin erityisen paljon aikaa sujuvan yhteistyön ja vuorovaikutuksen varmistamiseksi. Otin tällöin huomioon varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018) kappaleen 2.3, jossa sanotaan, että tehtäväni on nimenomaan luoda luottamuksellinen suhde lapseen ja hänen perheeseen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 19-20). Koin itse tärkeäksi sen, että lapsi ja hänen perheensä tutustuu ryhmään sekä kasvatus- ja oppimisympäristöön jo ennen varsinaista ryhmään tuloa. Samalla avoimen vuorovaikutuksen ansiosta pystyn jo ensimmäisenä päivänä varmistamaan, että lapsi kokee olonsa turvalliseksi ja mukavaksi sekä ottamaan huomioon lapsen aikaisemman kokemuksen ja hänen tarpeensa. Myös huoltajien toiveiden huomioiminen pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa on minulle tärkeää.

3.8 Viikko 8 (5. - 9.4.2021)

Myös tällä viikolla meillä oli vain 4 työpäivää, maanantain ollessa vapaa. Jatkoimme ryhmän toimintaa luontoteeman mukaisesti, ottaen samalla lasten toiveet huomioon. Päätimmekin toteuttaa retken, teatteriesityksen sekä leffapäivän.

Tiistai

Aloitimme päivän aamupiirillä, jonka puitteissa lauloimme yhdessä eläimistä kertovia lauluja ja leikimme pienillä muovieläimillä. Lapset saivat tunnistaa eläimet ja kertoa, mikä kunkin eläimen elinympäristö on. Keskustelimme tästä myös yhdessä, ja autoin lapsia tarvittaessa. Lisäksi lapset saivat kertoa, ovatko he joskus nähneet kyseisen eläimen ja pohtia, elävätkö kyseiset eläimet myös Suomessa. Kaikki olivat nähneet esimerkiksi oravan, ja osa jäniksen ja ketun. Keskustelimme myös maatilan eläimistä ja siitä, miten ne auttavat meitä ja mitä me saamme niiltä - esimerkiksi lehmältä maitoa ja vuohen- tai lampaanmaidosta juustoa. Rakensimme lisäksi Legopalikoista metsän villieläimille sekä maatilan.

Toiminta jatkui pelipäivän merkeissä aamupiirin jälkeen. Jaoin lapset kolmeen pienryhmään, ja he saivat pelata Safari-peliä, dominoa ja lottoa (kuva 1). Kaikki pelit olivat edelleen eläinteemaisia, ja lapset saivat siten harjoitella ja muistella eri eläinten nimityksiä - Safari-pelissä

nimenomaan villieläinten ja eläinlotossa kotieläinten nimityksiä. Lisäksi he harjoittelivat eläinten laskemista kuvista ja numeroiden tunnistamista dominon aikana.

Kuva 1

Keskiviikko

Tänään katsoimme yhdessä Yle Areenasta videon, jossa näytetään, mitä Suomen luonnossa tapahtuu huhtikuussa ja toukokuun alkuvaiheessa. Keskustelimme tämän jälkeen siitä, mitä eläimiä videolla nähtiin. Lapset tunnistivat esimerkiksi karhun, joutsenen sekä kimalaisen. Puhuimme myös siitä, että osa eläimistä talvehtii Suomessa ja osa taas lähtee etelään talven ajaksi, sekä luonnossa tapahtuvista muutoksista videon pohjalta. Lapset huomasivat, että keväällä lumi sulaa, kukat alkavat kasvaa ja lintujen laulu kuuluu ulkona.

Tämän jälkeen jatkoimme toimintaa kädentaitotuokiolla, jonka puitteissa toteuduimme tänään musiikkimaalausta. Laitoin Youtubesta musiikkia, jonka taustalla kuuluu eri luonnon ääniä: tuulen huminaa, lintujen laulua sekä veden lorinaa. Myös itse videolla näytettiin eri keväisiä maisemia. Jokainen lapsi sai tämän jälkeen maalata oman versionsa keväisestä maisemasta. Annoin heille maaleja, siveltimiä ja paperia tämän toteutukseen. Maalausten kuivuttua, kiinnitin ne luokahuoneen taululle, ja keskustelimme siitä, mitä kukin maalaus esittää (kuva 2).

Kuva 2

Kun huoltajat tulivat iltapäivällä hakemaan lapset, näytin heille lasten toteuttamat maalaukset ja kannustin myös lapsia kertomaan itse maalauksistaan sekä näkemästään videosta esimerkiksi omalla äidinkielellään. Sekä lapset että huoltajat olivat todella tyytyväisiä päivän toimintaan.

Torstai

Päivän ohjelmaan kuului tänään olennaisena osana metsäretki. Päätimmekin yhdistää sen ulkoliikuntaan. Otimme retkelle mukaan kuvia eri luonnosta löytyvistä asioista. Kertasimme ne lasten kanssa ja tämän jälkeen kunkin lapsen tuli löytää luonnosta kuvassa esiintyvä asia ja asettaa se kuvan viereen (kuva 3). Lopuksi laskimme esimerkiksi kuinka monta käpyä tai keppiä saimme kerättyä. Harjoittelimme samalla superlatiivi- ja komparatiivimuotoja vertaillen, mitä asioita saimme kerättyä eniten ja mitä vähiten. Samalla kertasimme adjektiiveja, kuten pieni, suuri, pitkä, lyhyt, pehmeä ja kova. Lisäksi luonto näytti jo pitkälti samalta kuin eilen näkemässämme videossa, joten lapset olivat kiinnostuneita havainnoimaan, miltä luonto näytti nyt verrattuna siihen, miltä se näytti edellisellä retkellämme. He ihmettelivät esimerkiksi puroja, jotka olivat syntyneet lumen sulamisen seurauksena (kuva 4).

Kuva 3

Kuva 4

Ulkoliikunnaksi järjestimme juoksukisoja ja heittokisoja. Palatessamme takaisin päiväkodille pysähdyimme läheiseen liikuntapuistoon, jossa lapset saivat kokeilla eri liikuntalaitteita (kuva 5).

Kuva 5

Perjantai

Aamulla lähdimme kävelylle koko ryhmän voimin läheiseen kouluun, jossa on myös päiväkodin esiopetusryhmän tilat. Matkalla ohitimme metsikön, ja lapset huomasivatkin hienosti, että monet kukat olivat alkaneet kasvaa. Keskustelimme esimerkiksi siitä, että kukkien päältä ei saa kävellä eikä niitä saa repiä, varsinkin siksi, että vieressä oli taloja, joiden pihoihin kukat ylsivät. Näimme myös paljon lintuja matkalla, ja lapset tunnistivat itse esimerkiksi mustarastaan. Keskustelimme myös muista lintulajeista ja lapset huomasivat, että he olivat nähneet myös paljon talitiaisia matkan aikana.

Päästyämme koululle, näytin lapsille, missä esiopetusryhmän tilat sijaitsevat, ja keskustelimme siitä, että syksyllä 6 vuotta täyttävät vaihtavat ryhmää ja aloittavat eskarissa. Osa kertoi samalla esimerkiksi sisaruksistaan, jotka opiskelevat jo samassa koulussa.

Myöhemmin päivällä toteutimme toimintaa täysin lasten toiveiden mukaisesti. Järjestimme ensin nukketatterin, jolloin lapset saivat esittää Kolme pukkia -sadun itsenäisesti (kuva 6). Tämän jälkeen meillä oli leffahetki, ja katsoimme yhdessä kaksi jaksoa "Ryhmä Hau" -sarjaa Yle Areenasta.

Kuva 6

Viikkoanalyysi 8

Myös tällä viikolla toiminta ryhmässä perustui ilmiöpohjaiseen pedagogiikkaan ja lasten osallisuuteen. Uudessa kunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa eritellään, että varhaiskasvatuksen päätehtävänä on luoda perusta lasten laaja-alaiselle oppimiselle, mikä mahdollistaa jokaisen lapsen laaja-alaisen osaamisen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 23-24). Vaikka termiä ei mainita sellaisenaan, se voidaan helposti toteuttaa käytännössä ilmiöpohjaisen oppimisen puitteissakin, koska lapsi on aktiivinen toimija, joka yhdistelee ja tutkii asioita ja kokonaisuuksia, hänen kiinnostuksensa mukaan.

Tällä viikolla esittelin myös uuden elementin luontoteemassa: muutokset, jotka tapahtuvat kevätluonnossa. Lasten kiinnostuksen kohteiden ja taitojen mukaan, tutkimme ensin aihetta median välityksellä. Ryhmän lapset ovat kiinnostuneita ja osallistuvat aktiivisesti sekä videoiden katseluun että kommentointiin. Havainnoin avulla huomasinkin tämän jälkeen, että he muistavat eri käsitteet nopeammin ja paremmin, jos käytämme visuaalisia ja musiikillisia keinoja niiden oppimiseen. Samalla annoin lapsille aikaa ja tilaa keskustella katsomistaan videoista sekä esittää kysymyksiä.

Jatkoimme samaa teemaa kannustamalla lapsia luomaan itse maalauksia, jotka heijastavat näitä luonnonmuutoksia sekä keskustelemaan niistä maalausten pohjalta sekä meidän että huoltajiensa kanssa. Tuimme heitä kertomaan asioista sekä suomeksi että omalla äidinkiellään.

Toisena päivänä jatkoimme teeman tutkimista konkreettisesti luonnossa. Ohjatun toiminnan puitteissa kehotin lapsia etsimään erilaisia asioita luonnosta ja tutkimaan niitä sekä käyttämään niitä eri taitojen - esimerkiksi laskutaidon - harjoittamisessa. Vapaassa toiminnassa roolini kasvattajana oli puolestaan kannustaa lapsia tutkimaan itseään ympäröivää luontoa haluamallaan keinoilla ja keskustelemaan havaitsemastaan.

Muina päivinä luontoteema tuli esiin spontaanisti, kun lapset toivat esiin siihen liittyviä elementtejä, kuten lintuja tai kukkia, jotka he näkivät. Toinen tapa integroida teema osaksi toimintaa oli ottaa huomioon lasten ilmaisemat toiveet ja muokata suunnitelmaa niiden huomiointiin ottamiseksi, kuitenkin niin, että luontoteema säilyi vahvana osana toimintaa. Lapset olivat toivoneet lisää laulamista ja musiikin kuuntelua, joten lauloimme yhdessä kevät- ja eläinaiheisia kappaleita. Samalla luimme yhdessä kirjaa, joka kertoi linnuista, koska lapset halusivat tietää, mitä lintuja he näkivät luonnossa.

Se, että lapset olivat jälleen tällä viikolla erittäin motivoituneita osallistumaan ryhmän toimintaan, vahvistaa vakuuttumistani siitä, että ilmiöpohjaisen oppimisen kannalta valitut keinot ovat ryhmällemme oikeat. Teema on mielenkiintoinen lapsille. Toisaalta monet alueet, joilla lapset voisivat nähdä eläimiä, on nyt suljettu (esim. Korkeasaaren eläintarha tai Haltian

kotieläintila), ja jotkut eivät ole nähneet moniakaan eläimiä luonnossa. Monet lapset eivät myöskään tiedä eläinten nimityksiä suomeksi, ja ovat kiinnostuneita oppimaan ne. Välineet ja materiaalit ovat myös lasten mieleen, ja he voivat itse ilmaista halunsa käyttää niitä. He ovat kiinnostuneita tutkimaan luontoa itse, esimerkiksi tutkimalla kiviä, puita ja keppejä. Lapset ovat tottuneet käyttämään digilaitteita kotona ja ovatkin siksi kiinnostuneita katsomaan elokuvia tietokoneelta, ottamaan kuvia tabletilla tai kuuntelemalla musiikkia YouTubesta.

Aion järjestää ensi viikolla toimintaa lasten toiveiden mukaisesti päiväkodin ulkopuolella kahden päivän ajan. Yritän myös hieman muuttaa suunnitelmaa, jos lapset ehdottavat muuta toimintaa kuin mitä on suunniteltu, jotta toiminta varmistaa sellaisten asioiden harjoittamisen, jotka edistävät jokaisen lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista.

3.9 Viikko 9 (12. - 16.4.2021)

Tällä viikolla suunnittelimme ja toteutimme kahden päivän ajan toimintaa päiväkodin ulkopuolella lasten toiveiden mukaan. Lisäksi, koska maanantaina päivä lähihoitajaopiskelija aloitti ryhmässämme, jouduin mukauttamaan ja muuttamaan toimintaa, jotta sain suunnitelman toteutettua lyhyemmässä ajassa. Meillä oli siis myös kolmas päivä, jonka aikana lapset saivat päättää, mitä toimintaa he halusivat toteuttaa.

Maanantai

Tänä aamuna ryhmäämme saapui opiskelija - mistä mainitsinkin edellä - ja minä toimin hänen ohjaajana ja arvioijana. Päivän ensimmäisellä puoliskolla lapsilla oli ulkotoimintaa yhdessä lastenhoitajan kanssa ja minä jäin ryhmään puhumaan uuden opiskelijan kanssa. Kävin hänen kanssaan läpi harjoittelusopimusta ja kriteereitä, joiden mukaan hänen toimintansa ryhmässä tapahtuu. Esittelin hänelle myös päiväkodin ja ryhmätilan, ja annoin hänelle tietoa ryhmän lapsista ja ryhmän toiminnan erityispiirteistä. Sain myös kuulla hänen kokemuksestaan varhaiskasvatuksen opiskelijana ja työntekijänä, sillä hän teki ennen keikkatyötä päiväkodeissa.

Tämän jälkeen meillä oli aamupiiri, jonka aikana lapset tapasivat ryhmän uuden aikuisen ja hän sai myös tutustua lapsiin rauhassa. Keskustelimme lasten kanssa siitä, että muutamme tälle päivälle suunniteltua toimintaa, viskarikerhoa ja S2-tuokiota. Kysyin heiltä, mitä he halusivat tehdä, ja useimmat heistä halusivat, että meillä olisi laulu- ja tanssituokio. Lauloimme yhdessä lauluja eläimistä ja keväästä. Tämän jälkeen etsin Youtubesta erilaisia teeman mukaisia kappaleita ja lapset tanssivat laulujen tahtiin (kuva 1).

Kuva 1

Tiistai

Tänään päätimme lähteä retkelle leikkipuistoon, joka on hieman kauempana päiväkodistä, ja pitää siellä jumppahetken. Siten koko päivän toiminta tapahtui ulkona. Kävelimme leikkipuistoon ja matkalla ihailimme jo ilmestyneitä kukkia ja kerroin heille joidenkin kukkien ja kasvien nimityksiä, kuten krookus, sinivuokko ja lumikello. Näimme myös erilaisia lintuja, joista lapset itse tunnustivat variksen, mustarastaan ja lokin.

Päästyämme leikkipuistoon toteutimme jumppaa eläinaiheisten jumppakorttien perusteella. Käytimme samoja kortteja myös edellisellä viikolla. Lapset pelasivat myös jalkapalloa päiväkodistä tuodulla pallolla ja leikkivät, kiipesivät kiipeilytelineellä ja laskivat liukumäkeä (kuva 2).

Ennen lähtöä keskustelimme lasten kanssa siitä, pitivätkö he retkestä, ja lapset ilmaisivat haluavansa tulla uudelleen retkelle tähän leikkipuistoon.

Kuva 2

Keskiviikko

Päivän toiminta toteutui tänään lastentarhan lähellä olevassa metsässä. Retkellämme huomasimme, mitä uusia muutoksia luonnossa oli tapahtunut edellisen vierailun jälkeen. Puhuimme siitä, kuinka voimme jo nähdä puissa silmuja, joista tulee pian esiin lehtiä. Lisäksi lumi oli täysin sulanut ja joihinkin paikkoihin oli ilmestynyt useita uusia kasveja. Koko ryhmä keräsi

yhdessä eri luonnonesineitä, kuten oksia ja kaarnaa, ja rakensi majan, jossa lapset sitten leikivät yhdessä kotileikkiä. Tehtäväni oli ohjata leikkiä, jotta kukaan lapsi ei jäisi ulkopuolelle. Annoin lapsille myös erilaisia ideoita siitä, miten he voisivat toteuttaa leikkiään, sekä apua konfliktitilanteiden ratkaisemiseksi. Huolehdin myös siitä, että koko toiminta oli turvallista eikä lapsia loukkaantunut. Kaikki lapset olivat erittäin tyytyväisiä toimintaan, auttoivat toisiinsa esimerkiksi majan rakentamisessa sekä käyttivät mielikuvitustaan keksimään erilaisia aktiviteetteja leikin puitteissa, kuten ”makkaran” paistamista nuotiolla tai sienien ja marjojen poimimista ruokaksi (kuva 3).

Kuva 3

Metsässä lapset näkivät myös erilaisia ötököitä ja kysyivät paljon kysymyksiä niistä. Keskustelimme siitä, mitä ötököitä he jo tuntevat, ja päätimme toteuttaa ensi viikolla tähän aiheeseen pohjautuvan pienen projektin. Ennen lähtöään päiväkotiin, lapset myös keräsivät käpyjä kädentaitotuokiota varten. Lapset käyttivät näitä ja muita materiaaleja eri ötököiden askarteluun ensi viikolla, kukin halunsa ja mielikuvituksensa mukaan.

Torstai

Koska toimintaa toteutettiin kahden päivän ajan päiväkodin ulkopuolella, lapsilla oli vähemmän aikaa sisäleikkiä varten. Päätin siis antaa heille enemmän aikaa leikkeihin ja pelien pelaamiseen sekä tänään että huomenna.

Aloitimme päivän satutuokiolla. Joillakin lapsilla on ollut viime aikoina murheita heidän perhetilannetta koskien ja osa on taas uusia ryhmässämme. Päätimme siis keskustella niistä lapsille sopivalla tavalla. Lainasin kirjastosta useita Jukka Hukka -kirjasarjan osia, jotka auttavat lapsia tunnetaitojen oppimisessa. Luin tänään lapsille kirjan Jukka Hukka ja lohikäärmevauva (kuva 4). Tarina kertoo siitä, miten suurilta tuntuvat murheet voivat kutistua pieniksi ja merkityksettömiksi, kunhan ne jakaa rohkeasti ystävien kanssa. Sadussa käsitellään pelkoa, ahdistusta, iloa, surua ja käsitteitä kuten rauhoittumista, itsetuntoa ja ystäväystymistä. Tarinan hahmot ovat lisäksi eläimiä, joten satu sopii myös sikäli teemaan. Puhuimme lopuksi yhdessä

siitä, kuinka ryhmämme lapset voivat auttaa ystäviään voittamaan surun tai levottomuuden hetket.

Kuva 4

Tämän jälkeen lapset leikkivät pienryhmissä ja saivat muistella, mitä tarina käsitteli ja mitä he siitä oppivat. Leikkihetki oli kaikille lapsille mieluisen ja onnistui todella hyvin.

Perjantai

Toiminta alkoi aamupiirillä, jossa jokainen lapsi esitteli kotoaan tuodun lelunsa. Lapset valitsivat haluamansa leikkipaikan sekä kaverit, joiden kanssa he haluavat leikkiä. Jotkut heistä tarvitsivat apua oikean leikkipaikan valitsemiseksi ja oman lelunsa jakamiseksi muun ryhmän kanssa. Lopulta kaikki löysivät leikkipaikan ja haluamansa leikkikaverit, ja leikkituokio kesti kauan ja sujui hyvin.

Kysyin lapsilta, haluavatko he järjestää lisää teatteriesityksiä Kolme pukkia -tarinan, koska ensi viikolla valitsemme jo uuden tarinan draamatuokioon. He kaikki halusivat näytellä rooleja uudelleen, ja järjestimmekin siis useita pieniä esityksiä, joissa lapset vaihtoivat rooleja niin, että kaikilla oli mahdollisuus olla näyttelijänä. Lapset muistivat hyvin pukkien ja peikon vuorosanat, ja ymmärsivät myös mitä tehdä kussakin tarinan kohdassa kuuntelemalla satua, jota luin heille.

Viikkoanalyysi 9

Suunnittelin ja toteutin toimintaa tälläkin viikolla suurelta osin lasten toiveiden perusteella. Onnistuimme käyttämään tähän toimintaan jopa enemmän aikaa kuin suunniteltua, esimerkiksi kysymällä lapsilta mitä, he haluavat tehdä, kun suunnitelmassa oli tehtävä muutoksia.

Lasten korkeampi osallisuus ei tarkoittanut pedagogisen toiminnan laadun heikkenemistä, vaan toiminta oli hyvin laaja-alaista. Niinpä kun lapset lauloivat, he toistivat erilaisia tietyn aihepiirin sanoja. He harjoittelivat esimerkiksi eläinten ja luonnonesineiden nimityksiä. Lapset myös ilmaisivat itseään sanattomasti musiikin ja tanssin kautta. He tekivät tämän ryhmässä, yhdessä ystäviensä kanssa, ottamalla spontaanisti mukaan muita ryhmän lapsia. Eri tanssityylien kautta he harjoittivat karkeamotoriikan taitoja.

Lastentarhan ulkopuolella lasten toiveiden mukaisesti suoritettu toiminta antoi heille mahdollisuuden harjoittaa erilaisia taitoja vapaammassa tilassa kuin yleensä. Niinpä he käyttivät hahmotuskykyä ja oma muistiaan tunnistaakseen luonnosta erilaisia kukkia, lintuja ja muita luonnon elementtejä. Lapset myös oppivat uusia sanoja toistamalla niitä meidän aikuisten perässä. Leikkipuistossa he harjoittivat motorisia taitoja ja leikkitaitoja, ja joutuivat tekemään yhteistyötä jalkapallo-ottelussa ja pelaamaan pelisääntöjen mukaisesti. Metsässä he käyttivät mielikuvitusta keksimään erilaisia pelejä ja geometrisia hahmotustaitoja majan rakentamisessa. Lapset myös itse huomasivat ötököitä luonnossa, ja halusivat tietää niistä enemmän, ja täten päättivät uuden projektin teeman.

Lapset halusivat myös toteuttaa sellaisia aktiviteetteja, joita esittelin heille vasta äskettäin pedagogisen toiminnan puitteissa. Heitä innosti esimerkiksi draamatuokio. Tämä auttaa minua opettajana erityisesti silloin, kun suunnittelen tulevaa toimintaa. Tällä tavalla ymmärrän, mistä lapset pitävät, mitä he ovat kiinnostuneita tekemään ja mistä he haluavat keskustella tai tietää lisää. Täten voin tulevaisuudessakin suunnitella samanlaisia aktiviteetteja, joiden puitteissa lapset voivat myös kartuttaa uusia taitoja ja tietoa monipuolisesti. Samalla lapset haluavat jatkuvasti tietää lisää ja kysyvät meiltä kasvattajilta aktiivisesti uusista asioista sekä kuuntelevat meitä. Tämä auttaa erityisesti suomen kielen sanavaraston laajenemisessa, sillä monella ryhmän lapsella on vielä suppea sanavarasto.

Ensi viikko on opinnäytetyön viimeinen viikko. Teemana tulee olemaan ötököiden maailma.

3.10 Viikko 10 (19. - 23.4.2021)

Päätin tällä viikolla toteuttaa toimintaa "Ötököiden maailma" -teeman mukaisesti. Valitsin tämän aiheen keskusteltuani lasten kanssa edellisellä viikolla. Lapset olivat kiinnostuneista erilaisista hyönteisistä ja esimerkiksi hämähäkeistä, sekä retkellä luonnossa että sisätoiminnan aikana. Puhuin lasten kanssa niistä ja vastasin heidän kysymyksiinsä. Päätimme yhdessä lasten tutkia ötököiden maailmaa tämän viikon toiminnassa.

Maanantai

Tänä aamuna minulla oli SAK-aikaa ryhmän ulkopuolella, eli sain suunnitella toimintaa. Keräsin kuvamateriaalia hyönteisestä verkkosivulta www.papunet.fi. Valitsin päiväkodin kirjaston kirjoista "Hurmaava hepokatti - lastenrunoja" -lorukirjan, joka kertoo hyönteisistä (kuva 1).

Toiminnan puitteissa jokainen lapsi sai vuorotellen ottaa satunnaisen kuvan lorupussista. Hänen oli tunnistettava hyönteinen yksin tai muiden lasten avulla. Kannustin kaikkia lapsia toistamaan hyönteisen nimen, ja luin heille sitten lisää kyseisestä hyönteisestä lorukirjasta. Keskustelimme myös ötököiden erilaisista piirteistä, esimerkiksi siitä, lentääkö kyseinen

hyönteinen vai ei, minkä värinen se on sekä siitä, pistääkö tai pureeko se. Jotkut lapset eivät tienneet nimeä suomeksi, mutta englanninkieliset nimitykset he tunsivat. Osa lapsista kertoi myös hyönteisten nimitykset heidän omalla äidinkielellään, esimerkiksi arabiaksi, liettuaksi tai venäjäksi. He olivat kaikki innoissaan saadessaan tietää lisää hyönteisistä ja selvittäessään niiden nimitykset, ja kaikki lapset osallistuivat aktiivisesti toimintaan aina tuokion loppuun asti.

Kuva 1

Tiistai

Kävimme tänään pidemmällä retkellä lähellä päiväkotia olevalla luontoalueella. Saavuimme metsäalueen ja peltoalueen rajalle, ja lapset etsivät erilaisia hyönteisiä, joita he valokuvasivat tabletin avulla. Lapset löysivät esimerkiksi leppäkertun, muurahaisia sekä kimalaisen. He myös huomasivat hienosti hämähäkinseitin, vaikka hämähäkkiä ei tällä kertaa löytynyt. Lapsilla oli mahdollisuus tutustua eri paikkoihin metsä- ja peltoalueella ja kiivetä puihin tai tutkia kiviä. He löysivät myös erilaisia kasveja ja kukkia, kuten sini- ja valkovuokkoja, ja oppivat meiltä aikuisilta niiden nimitykset. Puhuimme myös siitä, että kasvien paikka on luonnossa, emmekä poimi näitä kukkia, koska ne kuolevat nopeasti, kun ne vievät kotiin. Kannustin lapsia puhumaan vanhempiansa kanssa päivän toiminnasta ja tekemään retkiä alueelle esimerkiksi viikonloppuisin, jotta he voisivat ihailla ja tutkia luontoa lisää.

Keskiviikko

Lapset pääsivät siis sekä maanantaina että tiistaina tutustumaan erilaisiin hyönteisiin, sekä kuvien avulla että tarkkailemalla niitä luonnossa. Tänään lapset saivat luoda haluamansa hyönteisen kädentaitotuokiossa. Asetin lasten saataville erilaisia materiaaleja sekä kuvia hyönteisistä. Kuvat olivat vain inspiraationa, kannustaen kuitenkin kaikkia luomaan hyönteisen haluamallaan tavalla, ilman, että sen edes tarvitsisi näyttää kuvan ötökältä. Yritimme käyttää mahdollisimman paljon kierrätettyjä materiaaleja askartelun aikana. Käytimme esimerkiksi ötökän vartalona käpyjä, jotka lapset itse olivat keränneet metsästä edellisellä viikolla. Päähän käytimme aikuisten kotoa tuomia munakenoja ja siipiin pieniä pahvipaloja, jotka olivat jäljellä edellisestä kädentaitotuokiosta. Jalkoina käytimme tikkuja, jotka olivat peräisin päiväkodin askarteluvälineistä. Osa huoltajista oli myös kerännyt lasten kanssa

tikkuja ja keppejä, ja tuonut niitä päiväkotiin tuokiota varten. Kaikki hyönteiset kuivatettiin, ja lopulta asetettiin näytille (kuva 2 & 3).

Kuva 2

Kuva 3

Torstai

Aloitimme päivän laulutuokiolla, jonka puitteissa lauloimme erilaisia lauluja hyönteisistä, kuten Hämähäkki- tai Leppäkerttu-lauluja, sekä keväästä.

Tämän jälkeen lapset värittivät kuvia hyönteisistä, esimerkiksi leppäkertuista ja perhosista, leikkasivat ne irti saksilla ja kiinnittivät ikkunaan muiden kevätaiheisten koristeiden sekaan.

Leikkimme myös lasten edellisenä päivänä tekemien hyönteisten kanssa harjoittelemalla samalla eri ruumiinosien nimityksiä. Niinpä jokainen lapsi asetti oman hyönteisensä sopivaan paikkaan kehollaan ”Kärpänen istui polvella” -laulun mukaan. Kaikki lapset toistivat perässä laulun sanoja ja eri ruumiinosien nimityksiä hienosti.

Perjantai

Lasten pyynnöstä meillä oli tänään leffapäivä ja tanssihetki. Yritin löytää sopivia materiaaleja molemmille aktiviteeteille. Etsin YouTubesta lyhyitä videoita, joissa kuvattiin erilaisia

hyönteisiä. Hyönteisiä kuvattiin hyvin läheltä, joten ne näyttivät paljon isommilta kuin todellisuudessa. Niinpä lapset olivat hyvin yllättyneitä ja kiinnostuneista katsellessaan jättimäisten muurahaisten tai koppakuoriaisten toimintaa. Tämän jälkeen katsoimme animaation "Ants at work", joka näyttää koomisia tilanteita, joissa on kaksi muurahaista (kuva 4). Lapsilla oli tilaisuus nähdä sekä oikeita hyönteisiä ja niiden toimintaa että miltä ne näyttävät esimerkiksi animaatioissa. Keskustelimme myös yhdessä siitä, mitä eroja he huomasivat olevan animaatiossa ja todellisuudessa. Lapset nimesivät esimerkiksi sen, että muurahaiset olivat animaatiossa violetteja ja ne kävelivät kahdella jalalla.

Tanssihetkin aikana lapset tanssivat Kikkatava kakkiainen -yhtyeen kappaleiden tahtiin. Kappaleet ovat hyvin dynaamisia, ja niihin liittyy animoituja videoita, joissa hyönteiset tanssivat. Katsellessaan sekä videota että laulaessaan tanssin aikana, lapset oppivat laulun yksinkertaiset sanat ja katselivat hyönteisiä ja niiden liikkeitä. Jotkut kappaleista ovat jo nyt lasten suosikkikappaleita, ja he pysyvätkin samanlaista tanssituokiota vielä jatkossakin.

Kuva 4

Viikkoanalyysi 10

Tämä oli opinnäytetyöni viimeinen viikko. Aloitin ryhmässä uuden projektin, joka perustui lasten toiveisiin ja mielenkiinnon kohteisiin. Koska lapset ovat osoittaneet kiinnostusta tähän aiheeseen, on meidän mahdollista jatkaa projektia pidempään ja kehittää sitä esimerkiksi askartelemalla yhdessä lasten luomille hyönteisille elinympäristö tai tutkimalla luonnossa niiden elinympäristöä. Haluaisin viedä lapset katsomaan esimerkiksi muurahaiskekoja ja muurahaisien toimintaa.

Tällä viikolla onnistuin suunnittelemaan ja toteuttamaan useita erilaisia teemaan liittyviä projekteja. Aktiviteetit liittyivät kaikki toisiinsa. Niinpä kädentaitotuokiassa käytettiin lasten keräämää materiaalia. Myöhemmin lapset käyttivät askartelemiaan ötököitä ilmaisemaan itseään laulun ja liikkeen kautta ja toistamaan erilaisia suomen kielen sanoja. Käytimme kädentaitotuokion aikana inspiraationa myös kuvia, joita olimme itse ottaneet luonnossa.

Hyönteiset, jotka lapset näkivät ensin luonnossa tai sarjakuissa, toistuivat sitten animaatioelokuvan hahmoina. Toivomme, että kesälomaa edeltävinä viikkoina lapset voisivat havainnoida samoja hyönteisiä myös luonnossa.

Toimintaa kehitettiin myös jatkuvasti lasten toiveiden mukaisesti, esimerkiksi tekemällä enemmän retkiä tai toteuttamalla leffa- tai tanssituokioita useammin. Lasten kiinnostus aiheeseen onkin se, mikä mahdollisti toiminnan ja tämän koko projektin jatkamisen ja kehittämisen. Lapsilla on ollut mahdollisuus tarkkailla, touhuta ja oppia uusia asioita. Projektiin sisällytettiin tälläkin viikolla monia oppimisen alueiden aihepiireitä, kuten ne on kuvattu Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa, muun muassa kielelliset taidot ja valmiudet, kehollinen, kuvallinen ja musikaalinen ilmaisun muoto, mediakasvatus, ympäristökasvatus, teknologiakasvatus ja liikkuminen (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma, 28). Jotta projekti olisi moniulotteinen ja kattaisi kaikki oppimiset alueet interaktiivisesti, roolini varhaiskasvatuksen opettajana oli havainnoida sekä lasten mielenkiinnon kohteita että heidän tarpeitaan kehittää ja oppia uusia asioita, ja suunnitella ja saavuttaa pedagoginen toiminta näiden mukaisesti.

4 Pohdinta ja päätelmät

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli 10 viikon kuluessa löytää menetelmiä ilmiöpohjaisen pedagogiikan ja lasten osallisuuden lisäämiseen päiväkodissa, joka on tässä tapauksessa työelämäkumppani. Tutustuin päiväkotiyhteisön ominaisuuksiin ja yhdeksi tärkeimmäksi nousi monimuotoisuus. Niin asiakkaat kuin työntekijät tulevat monikulttuurisista ja monikielisistä taustoista. Jokaisen viikon lopussa analysoin ja tein johtopäätöksiä siitä, miten viikon tavoitteet saavutettiin tässä monikielisessä ympäristössä. Puhuin myös lasten huoltajien kanssa ja sain palautetta sekä päivittäisissä tilanteissa että varhaiskasvatussuunnitelman arviointikeskusteluissa, joista osa toteutettiin näiden 10 viikon puitteissa. Analysoin myös tuloksia viikoittain kollegani kanssa tiimipalaverissa ja keskustelin palautteesta muiden päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajien sekä päiväkodin johtajan kanssa pedagogisissa kokouksissa.

Viikoittaiset analyysit sekä palaute osoittivat, että onnistuin löytämään sopivat menetelmät ilmiöpohjaisen pedagogiikan suunnitteluun, soveltamiseen ja arvioimiseen. Samalla varmistin jokaisen lapsen osallisuuden juuri hänelle sopivalla tavalla, ottamalla huomioon sekä jokaisen lapsen että koko ryhmän erityispiirteet. Tämä käy ilmi esimerkiksi vanhempien palautteesta. Lähes kaikki lapset tulevat mielellään päiväkotiin joka aamu ja osallistuvat toimintaan innokkaasti. Samalla lapset kertovat kotona mielellään päivän kulusta ja sen aktiviteeteista. Monen lapsen suomenkielinen sanavarasto on myös kehittynyt runsaasti 10 viimeisen viikon aikana. Huoltajat ovat kertoneet, että lapset käyttävät jo nyt hienosti suomenkielisiä sanoja, jotka liittyvät nimenomaan niihin teemoihin, joiden pohjalta pedagogista toimintaa on toteutettu ryhmässä. Kollegat ja päiväkodin johtaja ovat myös korostaneet sitä, että lasten sosiaalisten

taitojen ja suomen kielen taidon kehityksen pystyy konkreettisesti näkemään koko ryhmässä ja vielä erityisemmin tiettyjen lasten kohdalla. Onkin ollut erittäin mielekästä huomata, että näiden 10 viikon aikana onnistuin kehittämään toimintamallin, jota voidaan käyttää tässä työyhteisössä jatkossakin ilmiöpohjaisen pedagogiikan kehittämiseksi sekä jokaisen lapsen osallisuuden lisäämiseksi.

Analyysit auttoivat myös minua kehittymään ammatillisesti varhaiskasvatuksen opettajana. Analysoin tapaani suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaa ottaen huomioon teoreettiset perusteet. Pohdin aina, mitä voisin parantaa seuraavalla viikolla analyysin tulosten pohjalta. Syventämällä teoreettista tietämystäni ja hyödyntämällä sitä käytännössä, löysin myös uusia työvälineitä, joista on hyötyä työssäni tulevaisuudessa.

Varhaiskasvatuksen opettajana olen päävastuussa jokaisen lapsen kasvatuksesta ja opetuksesta. Vastaan ryhmän pedagogisen toiminnan suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Minun vastuullani on myös ryhmän toimintasuunnitelman laatiminen sekä jokaisen lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ja arviointi yhdessä lapsen huoltajien kanssa. Pedagogisena asiantuntijana osallistun myös toimintayksikön toimintasuunnitelman laatimiseen ja arviointiin muiden opettajien kanssa. Teen yhteistyötä huoltajien kanssa ja toimin moniammatillisessa verkostossa lasten ja perheiden tukemisprosessissa. Olen myös tiimivastaava ja ylläpidän hyvää vuorovaikutusta työpariini sekä yleisesti muuhun työyhteisöön. Toteutan nämä kaikki työtehtävät varhaiskasvatuslain 540/2018, Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018) ja Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman (2019) mukaisesti. Toteutui myös analyysit edellä mainittujen lakien pohjalta ottaen samalla ammattikirjallisuudesta löytyvän teorian huomioon.

Kun aloitin työskentelyn tässä ryhmässä tammikuussa 2021, huomasin, että lapsen osallisuus näkyi suurimmilta osin vain siinä, miten hän pystyi vaikuttamaan henkilökohtaisiin asioihinsa tai leikkeihinsä, ja lapsilla oli vain vähäiset mahdollisuudet vaikuttaa esimerkiksi aikatauluun tai arjen rutiineihin. Ryhmässä pidettiin lastenkokouksia säännöllisesti, joiden puitteissa lapset saivat esittää mielipiteensä ryhmän toiminnasta sekä toivoa erilaisia aktiviteettejä. Siltikin osallisuuden toteutumisessa oli kaksi suurta ongelmaa. Ensinnäkin viikon ohjelma oli aina ennalta päätetty. Esimerkiksi tiistaisin oli kädentaitotuokio ja torstaisin jumppaa. Lisäksi ryhmän monikielisyttä ja -kulttuurisuutta ei otettu tarpeeksi huomioon osallisuutta toteutettaessa. Vain pieni osa lapsista pystyi keskustelujen aikana ilmaisemaan suullisesti mielipiteensä suomeksi ja siten olemaan aktiivisia tekijöitä ryhmässä ja sen toiminnassa. Monen lapsen suomen kieli on vielä heikko ja siten he eivät aina edes ymmärtäneet keskustelua. Tämä aiheutti heissä levottomuutta ja turhautumista, ja lasten oli monesti vaikea keskittyä toimintaan. Ottaen tämä huomioon, lasten oppimisen ja hyvinvoinnin edistämisen sekä laaja-alaisen osaamisen kannalta sopivat pedagogiset tavoitteet tälle keväälle olivat jokaisen lapsen osallisuuden

vahvistaminen, suomen kielen sanavaraston laajentaminen sekä sosiaalisten taitojen vahvistaminen.

Osallisuutta suunnitellessani otin huomioon jo mainitun Sherin osallisuuden tasomallin. Pohdin ensin, mitä menetelmiä voidaan käyttää, jotta jokainen lapsi tulee kuulluksi. Kuten taulukosta 1 käy ilmi, 10 viikon aikana käytettyjen menetelmien joukossa oli erilaisten visuaalisten materiaalien käyttö ryhmän toiminnassa päiväkodissa ja sen ulkopuolella. Muun muassa tuki-kuvat, valitun teeman mukaiset kuvakirjat, Youtubesta ja Yle Areenasta löytyvät videot, ryhmämme tekemät videot sekä lasten ottamat kuvat ovat esimerkkejä näistä visuaalisista materiaaleista. Materiaalien perusteella lapset voivat ilmaista mielipiteensä ryhmän toiminnasta sanallisesti tai sanattomasti esimerkiksi osoittamalla kuvista erilaisia esineitä tai asioita. Annoin jokaiselle lapselle aikaa ja tilaa ilmaista mielipiteitään sanallisesti ja sanattomasti. Suunnittelin ja toteutin toimintaa siten, että tämä aika ja tila voidaan sisällyttää päivittäiseen toimintaan. Tämä auttoi minua myös havainnoimaan toimintaa ja selvittämään lasten mielenkiinnon kohteet tällä tavalla.

Kun lasten mielipide saatiin selville, oli minun vastuu varhaiskasvatuksen opettajana varmistaa, että lasten ehdotukset otettiin huomioon ryhmän toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa ja että lapset saivat myös aktiivisesti osallistua toiminnan toteuttamiseen. Ottaen huomioon, että lapset olivat hyvin kiinnostuneita luonnosta ja halusivat tehdä enemmän retkiä lähialueelle, päätimme, että erilaiset luontoteemaan liittyvät aiheet soveltuivat parhaiten ilmiöpohjaiseen oppimiseen. Aloitimme siis eri eläinten tutkimiseen ja tuntemiseen perustavalla toiminnalla, koska lapset olivat kiinnostuneita leikkimään muovisten eläinten kanssa ja rakentamaan niille taloja. Toteutimme useita tähän teemaan liittyviä projekteja lasten mielenkiinnon mukaan rajoittamatta tiettyä aktiviteettia yhteen viikonpäivään. Lisäämällä luonnossa tapahtuvaa toimintaa, yhdistimme lasten halun liikkua ja päästä ulos heidän kiinnostukseen tutkia ja löytää uusia asioita. Aluksi asetin fyysisesti luontoon eläinten kuvia, joita käytin retkien aikana eläinsunnistuksen tai eläinjumpun järjestämiseen. Kun lapset oppivat uusia asioita miellyttävällä ja heille sopivalla tavalla, myös heidän halunsa oppia lisää ympäristöstä kasvoi. Lapset utelivat itse esimerkiksi eri luonnosta löytyvien asioiden nimityksiä, ja toistivat sanoja suomeksi perässä. Vanhempien kertomusten perusteella, lapset harjoittivat sanastoa myös kotona. Lapset, joiden äidinkieli on suomi tai joilla on hyvä suomen kieli, keskustelivat myös aktiivisesti muiden lasten kanssa aiheista. Niinpä lapset oppivat toisiltaan runsaasti. Lisäksi lapset tekivät yhteistyötä esimerkiksi kerätessään luonnossa käpyjä tai keppejä luontobingoa varten. Tämä lisäsi jokaisen lapsen yhteenkuuluvuuden tunnetta ja samalla vahvisti jokaisen lapsen itsetuntoa. Täten lasten sosiaaliset taidot paranivat. He pystyivät myös kommunikoidaan entistä paremmin sekä muiden lasten että meidän kasvattajien kanssa, ja huomasivat, että heitä kuunnellaan ja heidän mielipiteensä otetaan huomioon.

Dialogit lasten kanssa jatkuivat myös toiminnan jälkeen. Katsoimme yhdessä esimerkiksi toiminnan aikana otettuja kuvia ja videoita. Jokainen lapsi analysoi yhdessä meidän kasvattajien kanssa, miltä osallisuus tuntuu, minkälaisena hän näkee itsensä osana ryhmää ja miten hän voi jatkossa vaikuttaa omaan oppimiseen ja kasvatukseen. Keskustelun perusteella, tein erilaisia muutoksia ja kehitin oppimisympäristöä ja toimintaa siten, että jokaisen lapsen osallisuus on parantunut jatkuvasti.

Analysoimme työyhteisössä päiväkodin johtajan ja kollegoiden kanssa tätä toimintamallia ja 10 viikon aikana kehittämiäni materiaaleja ja päädyimme siihen, että ne soveltuvat tämän tutkimuksen tarkoitukseen ja toivat positiivisia tuloksia. Ryhmän toimintasuunnitelman tavoitteet ovat toteutuneet. Olemme onnistuneet käsittelemään ryhmässämme ilmiöpohjaisen oppimisen työtavoilla kaikki viisi laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, niin kuin ne on jaettu viiden ryhmään Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa: kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömme, tutkin ja toimin ympäristössäni sekä kasvan, liikun ja kehityn. Samalla valitsimme eri teemat ja kunkin teemajakson keston sekä oppimisympäristöt lasten mielenkiinnon kohteiden mukaan ja toimimme näiden teemojen valossa. Nämä toimintamallit ja materiaalit ovat kaikkien päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajien saatavilla, käytettäväksi pedagogisen toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa.

Kehityin tänä aikana myös itse valtavasti ammatillisesta näkökulmasta. Opin käyttämään opintojen aikana kartutettua teoreettista tietämystä monipuolisesti. Löysin uusia resursseja, joiden pohjalta pystyin toteuttamaan lapsilähtöisyyttä ja olemaan aktiivisempi osa työyhteisöä. Opin myös analysoimaan toimintaani säännöllisesti ja selvittämään, miten voin parantaa toimintatapojani.

Taulukko 1. Hyödynnetyt menetelmät, joilla saadaan lapset osallistumaan toimintaan aktiivisina toimijoina monikielisessä ympäristössä

Menetelmä	Välineet ja materiaalit	Toteuttamistapa
Leikkiin tukeminen	Leikkipaikojen kuvat	Tulostetaan internetistä (esim. papunet.fi tai muu ilmainen alusta) kuvia eri leikkipaikoista. Kasvattaja voi myös itse valokuvata päiväkodin tiloista löytyvät leikkipaikat. Lelut merkitään eri leikkipaikkojen kuvilla. Lapset voivat tällöin valita lelun ja samalla nähdä kuvan paikasta, jossa kyseisellä lelulla tulee leikkiä tai jonne lelu tulee palauttaa leikin lopuksi. Mikäli lapsi ei osaa ilmaista itseään sanallisesti, hän voi kuvien avulla pyytää apua kasvattajalta leikkiin.
	Ryhmän lelut, joita voidaan yhdistää lasten mieltymysten mukaan (esim. muoviset	Aikuinen on mukana leikissä kannustamassa lapsia dialogiin. Aikuinen myös havainnoi ja ohjaa lapsia niin, että leikki on pitkäkestoinen ja jokainen lapsi tulee kuulluksi.

	<p>eläimet ja rakennuskuutiot)</p> <p>Päiväkodin ulkopuolelta tai pihalta kerätyt eri luonnonmateriaalit, kuten kepit, kivet ja kävyt.</p>	
	Leikkiarvonta	Lasten nimet kirjoitetaan lapuille, jotka kerätään esimerkiksi astiaan. Nimet nostetaan vuorollaan ja lapset jaetaan tietyn kokoisiin ryhmiin. Leikkikaverit siis päätetään satunnaisesti nostamalla lappu astiasta. Lapset valitsevat yhdessä leikin ja sen keston.
Oppimisympäristön järjestäminen	Tukikuvat eri teemojen mukaan (esim. eläimet tai puulajit)	Kuvat asetetaan lasten ulottuville eri paikkoihin ympäri ryhmän tiloja. Kuvia käytetään niin toiminnan puitteissa kuin arkisissa keskusteluissa lasten kanssa.
	Aktiviteettia tukeva materiaali teeman mukaan (esim. jumppakortit ja luontobingolomake)	Teeman mukaiset kuvat ja materiaalit mahdollistavat käsitteiden toistamisen lasten haluamalla tavalla, jotka kuitenkin samalla stimuloivat lasten kehitystä tukemalla esimerkiksi kognitiivisten ja motoristen taitojen kehitystä.
	Oppimisympäristön laajentaminen päiväkodin ulkopuolelle (esim. luontoalue, leikki- puisto, kirjasto)	Eri oppimisympäristö varmistaa lasten toiveiden toteutumisen ja antaa mahdollisuuden oppia uusia asioita tai harjoitella taitoja lapsille sopivalla tavalla. Esimerkiksi luonnossa energiset lapset voivat liikkua enemmän eivätkä sisätilat rajoita heitä.
Mediakasvatusmenetelmä	Tabletilla tai puhelimella itse otetut kuvat, joita voidaan katsoa tietokoneella tai televisiosta	Lapset valokuvaavat tai ottavat videoita tabletilla tai matkapuhelimella toiminnan puitteissa. Kuvia katsotaan yhdessä ja toiminnasta keskustellaan ryhmässä kuvien pohjalta. Myös kasvattajat voivat valokuvata toimintaa.
	Digitaaliset oppimismateriaalit, kuten videomateriaalit Youtubesta, Yle Areenasta tai muilta ilmaisilta alustoilta	Materiaaleja käytetään keskustelujen pohjana ja niillä voidaan herättää lasten mielenkiinto tai auttaa lapsia muistamaan jo opittuja asioita.
	Oppimista tukevat lastenlaulut Internetistä (esim. "Kielinuppu"-projekti)	Lastenlaulun tukena on teeman mukainen video. Lapset voivat täten samalla nähdä sen, mistä lauletaan.
	Kirjojen lukeminen	Luetaan yhdessä eri kirjoja ja keskustellaan lasten kanssa sekä tekstin että kuvien perusteella. Lapset voivat ilmaista itseään non-verbaalisesti esimerkiksi osoittamalla kirjan kuvia.

Luovuus- menetelmä	Laulu- ja lorukuvat	Kasvattaja askartelee kortit. Yhdellä puolella on laulun sanat tai muu loru ja toisella puolella on kuva, joka liittyy tähän sanoitukseen. Lapset selittävät äänen, mitä kuvassa tapahtuu, samalla harjoitellen esimerkiksi värejä, numeroita ja eri verbejä. Tämän jälkeen lauletaan yhdessä kortin toiselta puolelta löytyvä laulu tai loru. Lapset ilmaisevat itseään musiikin avulla.
	Tanssi	Lapset ilmaisevat itseään tanssin avulla. Kasvattaja havainnoi jokaisen lapsen toimintaa sekä koko ryhmän dynamiikkaa.
	Draamakasvatus	Lapset ovat itse näyttelijöinä tai kyseessä voi olla myös nukketatteri. Havainnoimalla kasvattaja oppii lisää jokaisen lapsen kehityksen tasosta sekä hänen taidoistaan ja tuen tarpeesta. Samalla lapsi voi ilmaista itseään, tunteitaan, halujaan ja tarpeitaan näyttelemällä.

Lähteet

Painetut

Kangas J., Vlasov J., Fonsen E., Heikka J. 2018. Osallisuuden pedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa 2 - suunnittelu, toteuttaminen ja kehittäminen. Kokoelmateos. Tampere: Suomen varhaiskasvatus ry

Koivula, M., Siippainen, A. & Eerola-Pennanen, P.(toim.) 2017. Valloittava varhaiskasvatus - oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. 2. painos. Tampere: Vastapaino

Venninen T., Leinonen J., Ojala M. 2010. Parasta on, kun yhteinen kokemus siirtyy jaetuksi iloksi-lapsen osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa. Vkk-Metro-tutkimusraportti. 3. painos. Helsinki: Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus

Sähköiset

Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma. 2019. Helsingin kaupunki, Kasvatuksen ja opetuksen toimiala. https://www.hel.fi/static/liitteet-2019/KasKo/vare/Helsinki_Vasu_FI.pdf

Leinonen Jonna, Brotherus Annu, Venninen Tuulikki. 2014. Children's participation in Finnish pre-school education - Identifying, Describing and Documenting Children's Participation. Nordic Early Childhood Education Research Journal. Luettu 4.3.2021.

https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/99321/childrens_participation_in_finnish.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Suomen perustuslaki 1991/731. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1999/19990731?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=suomen%20perustuslaki>

Valtiosopimukset. 1991. Yleissopimus lapsen oikeuksista (60/1991). Luettu 15.2.2021.

https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060/19910060_2#idp447032592

Varhaiskasvatustilaki 2018/540. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Opetushallitus. Määräykset ja ohjeet 2018:3a.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Julkaisemattomat

Venninen T. 2010. Moniammatillinen työyhteisö lapsen osallisuuden vahvistajana. Kurssimateriaali. Laurea ammattikorkeakoulu. Luettu 15.10.2020.